

Na visoki strokovni ravni

(stran 6)

DELAVNICA V MURSKI SOBOTI – PROJEKT DIALOGES

Vse kaže, da bomo v Sloveniji po večletnih prizadevanjih, razpravah, polemikah in referendumih končno dobili nov Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno. Besedilo novega zakona, ki je že usklajeno med socialnimi partnerji, je v državnem zboru namreč že preživelo drugo branje. Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno je želela sprejeti in uveljaviti že Pahorjeva vlada, vendar ji to ni uspelo, saj ni bila pripravljena prisluhniti socialnim partnerjem, zato so volivke in volivci že sprejeti zakon na referendumu zavrnili. Najbolj so mu zamerili, ker bi bila po njem prepovedana sosedska pomoč. Pravice do tega, da bi pomagali svojim bližnjim sorodnikom in sosedom si ljudje niso pustili vzeti, saj gre za medsebojno solidarnost, ki je globoko vtkana v slovensko družbo že od nekdaj.

Sicer pa je siva ekonomija pojav, s katerim se srečujejo v vseh državah, v vseh gospodarstvih in v vseh političnih sistemih. Gre preprosto za to, da tisti, ki se jim uspe izogniti plačilu davkov bodisi od zaposlovanja ali dela, večji del zaslužka pospravijo v svoj žep. Takšnih, ki jih to mika, nikjer ne manjka. Zato siva ekonomija v nobeni družbi ni obrobne pomena. Njeni negativni vplivi pa so povsod občutni tako za delodajalce in delojemalce kot za državo, socialno zavarovanje ter za premoženje in varnost ljudi in okolja.

Različne študije kažejo, da je v Sloveniji relativno veliko sive ekonomije, saj z njo ustvarimo med 17 in 25 bruto domačega proizvoda. Če našo državo primerjamo z državami na Balkanu, je pri nas manj sive ekonomije, če se primerjamo z drugimi državami v srednji Evropi, pa jo je veliko. Največ sive ekonomije v Sloveniji odpade na neprijavljeno delo, ki obsega zaposlitve in plačila, ki niso prijavljena zaradi izogibanja plačila davkov in prispevkov. Velikokrat gre tudi za neregistrirano dopolnilno dejavnost in dodatni zaslužek sicer redno zaposlenih ali pa je del plačila za delo plačan »na roke«. Prav tako gre pri sivi ekonomiji pri nas za neprijavljen ali premalo prijavljen promet. Največji del sive ekonomije pri nas odpade na registrirana podjetja in podjetnike, ki delajo na črno in za opravljeno delo ne izdajajo računov.

Z novim zakonom nad sivo ekonomijo STROŽJI NADZOR

Na ugodne pogoje za delo in zaposlovanje na črno pri nas že vrsto let opozarjata tako Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije kot Sindikat obrti in podjetništva Slovenije, saj tisti, ki zaposlujejo in delajo na črno, na trgu nelojalno konkurirajo poštenim delodajalcem in delavcem, ki plačujejo vse davke in prispevke. K razmahu sive ekonomije pri nas prispevajo zelo razširjena plačilna nedisciplin, premajhen in neučinkovit nadzor, veliko število brezposelnih delavk in delavcev, nizek standard upokojevcem in številnih drugih državljanov in podobno. Kot ugotavljajo številne študije, je problematičen tudi toleranten odnos prebivalstva do sive ekonomije oziroma dela na črno.

Na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti so se tokrat lotili zmanjševanja dela na črno bolj celovito kot doslej. Zavedajo se namreč, da je preprečevanje dela in zaposlovanja na črno le en del rešitve. Drugi del pa tiči v poenostavljanju rešitev za registrirano opravljanje dodatnega osebnega dela, pa tudi v zviševanju standarda vseh zaposlenih, samozaposlenih, brezposelnih in upokojevcem, ki potem ne bodo več iskali dodatnih zaslužkov na sivem trgu.

Novi Zakon o preprečevanju zaposlovanja in dela na črno bo prinesel več novosti. Med drugim bo nadzor nad zaposlovanjem na črno ter nad delom na črno posameznikov prenesel na Carinsko upravo Republike Slovenije. Nova je tudi obveznost, da mora biti v primerih, ko se delo pri delodajalcu opravlja na podlagi pogodbe civilnega prava ali pogodbe o opravljanjučasnega ali občasnega dela, izvod pogodbe ves čas na kraju opravljanja dela - s tem se izboljšuje učinkovitost nadzora. Zakon bo natančneje opredelil tudi nedovoljeno oglaševanje dela oziroma zaposlovanja na črno, tudi s prepovedjo oglaševanja dela posameznikov, ki se opravlja na podlagi pogodbe civilnega prava. Poleg tega bo zakon poenostavil postopek

prijave kratkotrajnega dela. Globe za kršitelje bodo precej višje, pristojnosti nazornih organov pa natančneje določeni. Zakon predvideva tudi odvzem premoženjske koristi, pridobljene z delom na črno.

Za prekršek, storjen iz koristiljubnosti, ali pa kadar je pridobljena protipravna premoženjska korist visoka, pa je zagrožena trikrat višja globa od najnižje predpisane. Nadzorni organi bodo imeli dostop tudi do določenih podatkovnih baz z namenom preprečevanja socialnih in davčnih zlorab.

Zelo pomembno je tudi, da bo zakon na novo uredil osebno dopolnilno delo. Ker bo to delo bolj enostavno urejeno, se bodo mnogi namesto za delo na črno odločili za registrirano osebno dopolnilno delo. Posameznik bo lahko opravljal dela pomoči v gospodinjstvu in njim podobna dela ter druga manjša dela le pri fizičnih osebah, in če bodo ta dela vključena v seznam del, ki bo določen v podzakonskem aktu. Med ta dela bodo zagotovo sodila dela kot so: izdelovanje izdelkov domače in umetnostne obrti, nabiranje in prodaja gozdnih sadežev in zelišč ter izdelovanje drugih izdelkov, ki se izdelujejo na domu pretežno ročno ali po pretežno tradicionalnih postopkih in niso vezani le na fizično osebo kot naročnika/kupca, inštrukcije in podobno. Prihodek iz naslova osebnega dopolnilnega dela v posameznem polletju koledarskega leta v številku ne bo smel presežati dveh povprečnih mesečnih neto plač v Republiki Sloveniji v preteklem koledarskem letu. Za osebno dopolnilno delo bo naročnik moral plačati vrednotnico, ki bo vezana na koledarski mesec. Po principu »vsako delo šteje« bo vrednotnica izdana ob plačilu prispevka za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter prispevka za zdravstveno zavarovanje.

Zdi se, da so se tokrat na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti problematike preprečevanja dela in zaposlovanja na črno lotili bolj celovito. Ali bo takšen celovit pristop v sedanjih kriznih razmerah še tako učinkovit, kot bi bil pred leti, če bi se dela in zaposlovanja na črno že takrat tako lotili, pa bo kmalu pokazal čas.

Tomaž Kšela

Iz vsebine:

Prihodnja številka izide 15. maja 2014

Št. 4, april 2014

Glasilo za delavce v obrti in podjetništvu zagotavljajo SOPS in skladi za izobraževanje delavcev pri s.p.

Ureja uredniški odbor: Gregor Cerar, Bojan Hribar, Tomaž Kšela, Martin Muršič, Jasna Rode Nikolčič in Boris Rugelj.
Glavni in odgovorni urednik: Bojan Hribar.
Glasilo izdaja SOPS.

Naslov uredništva:
Dalmatinova 4, p.p. 97, 1001 Ljubljana,
telefon: 01/434 12 69 in 434 12 71,
telefaks: 01/434 13 11,
E-mail: delavecvobrti@siol.net

Kontaktne ure uredništva:
vsak delovnik, od 9. do 11. ure.
Rokopisov in nenaročenih fotografij ne vračamo.

Učinki socialnih naložb na zaposlovanje in javne finance	4
Na visoki strokovni ravni	6
Drugi dan XV. posveta delodajalcev v sklopu projekta DialogueS	8
Ocena dolgoročne javnofinančne vzdržnosti zdravstvenega sistema	10
Kako vrniti denar, ki je bil iz Slovenije odnesen v tujino?	11
Nad delo na črno tudi z vrednotnicami za osebno dopolnilno delo	12
Prva evropska državljska pobuda »Right2Water«	13
Okvirni sporazum med evropskimi socialnimi partnerji o nadlegovanju in nasilju na delovnem mestu	14
Sindikalna lista	16

Učinki socialnih naložb na zaposlovanje in javne finance

OKREPITEV JAVNIH FINANC

Evropski ekonomsko-socialni odbor (v nadaljevanju Odbor) je marca letos sprejel mnenje o učinkih socialnih naložb na zaposlovanje in javne finance, v katerem zastopa stališče, da so ravno v času krize potrebne ogromne socialne naložbe, da bi se zoperstavili vse večjemu tveganju revščine, saj ponujajo tudi mnogo zaposlitvenih možnosti. Zato je v mnenju podprl sveženj ukrepov za socialne naložbe, v katerem Evropska komisija (v nadaljevanju Komisija) poziva države članice, naj posvetijo večjo pozornost socialnim naložbam, zlasti napovedano spremembo v razumevanju socialnih naložb, da ne bodo veljale več samo za stroške, temveč kot naložbe v prihodnost.

Po mnenju Odbora je nesporno, da dobro načrtovane socialne naložbe prinašajo številne koristi: zadovoljujejo socialne potrebe, ustvarjajo zaposlitvene možnosti in spodbujajo enake možnosti (tudi med spoli), vse večja zaposlenost in vse manjša brezposelnost pa občutno izravnata nastale stroške.

Poleg pozitivnih učinkov na trg dela lahko socialne naložbe razbremenijo tudi javne finance, zato niso nezdržljive s konsolidacijo javnih financ. Odbor poudarja, da se je poskus, da bi javne finance v času gospodarske krize konsolidirali zgolj z zmanjšanjem odhodkov, na splošno izkazal za neuspešnega. Za prepričljivo spremembo pristopa v smeri (preventivnih) socialnih naložb je treba po mnenju Odbora opustiti enostransko in strogo politiko varčevanja in sprejeti evropski program za oživitve gospodarstva in naložbe v višini 2 % BDP.

Primeri učinkov socialnih naložb

Naložbe v socialne storitve: večje naložbe v zagotavljanje in podpiranje socialne infrastrukture (nega, oskrba starejših, zdravstvo, skrb za invalide, oskrbovana stanovanja, posvetovalnice itd.) ustvarjajo delovna mesta in hkrati veliko pripomorejo k večji udeležbi na trgu dela, na daljši rok pa pomagajo razbremeniti javne finance in spodbuditi regionalno gospodarstvo. Po izračunih Komisije je pri letni stopnji rasti zaposlenosti na zdravstvenem področju v višini 0,5 % pričakovati, da se bo do leta 2020 zaposlenost v sektorju povečala vsaj za milijon novih delovnih mest.

Naložbe v otroško varstvo: številne študije so na primeru otroškega varstva pokazale, da je mogoče s ciljno usmerjenimi naložbami povezati socialni napredek z večjo konkurenčno-

stjo. Studija za Avstrijo je na primer pokazala, da so naložbeni stroški celo ob šibkih gospodarskih obetih po štirih letih nižji od ustvarjenih prihodkov. Za javne finance so pri tem koristni dopolnilni učinki: konjunkturne spodbude in spodbude regionalne politike, vse večje neposredno zaposlovanje,

Naložbe v spodbujanje zaposlovanja: velika brezposelnost, zlasti brezposelnost mladih in dolgotrajna brezposelnost, ni veliko breme zgolj za same brezposelne in njihove svojce. Tudi za javne finance je trdovratna brezposelnost velik izziv, ki se mu je treba zoperstaviti z ukrepi za razvoj

Po mnenju Evropskega ekonomskega in socialnega odbora je treba opustiti strogo politiko varčevanja in sprejeti evropski program za oživitve gospodarstva in naložbe v višini 2 % BDP.

vse nižji stroški za nadomestila za brezposelnost itd.

Naložbe v otroke: V priporočilu z naslovom Vlaganje v otroke Komisija ugotavlja, da preventivne naložbe proti revščini otrok omogoča cela vrsta ukrepov. Tako ponazarja koristi razvoja visokokakovostnega otroškega varstva: spodbujanje nadarjenosti, manjše tveganje zgodnje opustitve šolanja, boljše zaposlitvene možnosti, zlasti za ženske, in spodbude za rast na regionalni ravni.

Naložbe v izobraževanje in boj proti brezposelnosti mladih:

Naložbe v izobraževanje, ki so v skladu s potrebami ljudi in gospodarstva, omogočajo večjo produktivnost ter višje prihodke od davkov in prispevkov za socialno varnost. Po izračunih organizacije OECD je donosnost javnih naložb v izobraževanje v povprečju 7,8-odstotna. Spodbujanje zaposlovanja mladih mora biti ključni element nacionalnih strategij za socialne naložbe. Države članice se upravičeno poziva, naj razvijejo učinkovite ukrepe za mlade, zlasti tiste, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo. Eurofound ocenjuje gospodarske izgube zaradi izključenosti mladih s trga dela ali iz izobraževalnega sistema na preko 150 milijard EUR letno ali 1,2 % evropskega BDP.

znanj in spretnosti ter s spodbujanjem zaposlovanja. Daljša kot je brezposelnost, težje je ustrezno uskladiti ponudbo in povpraševanje na trgu dela. Ravno v gospodarstvu, ki temelji na znanju in tehnologiji, je pomanjkanje znanj in spretnosti ter delovnih izkušenj glavna ovira za dolgotrajni uspeh na trgu dela.

Naložbe v reševanje izzivov demografskih sprememb in v boljše zaposlitvene možnosti za starejše: Odbor je že večkrat poudaril, da je trg dela ključnega pomena za reševanje izzivov demografskih sprememb. Če se obstoječe zaposlitvene možnosti učinkoviteje izkoristijo, se lahko kljub porastu števila starejših pretežno ohranja ravnovesje med plačniki prispevkov in prejemniki.

Kljub predvidljivim spremembam v starostni strukturi pa se je v mnogih državah EU doslej premalo vlagalo v pogoje za delovno okolje, primerno staranju zaposlenih (ustvarjanje delovnih pogojev, prilagojenih različnim življenjskim obdobjem), in večjo udeležbo na trgu dela.

Naložbe v preventivno zdravstveno varstvo in rehabilitacijo: pozitivne učinke je mogoče doseči tudi s promocijo zdravja na delovnem mestu in na sektorski ravni, saj sta zaposljivost in tveganje brezposelnosti tesno

povezana s telesnim in duševnim zdravjem. Če ogroženosti ne prepoznamo pravočasno in ukrepamo prepozno, se trpljenju posameznikov pridružijo tudi visoki stroški za družbo.

Naložbe v socialna stanovanja:

Odbor se pridružuje mnenju Evropskega parlamenta in Odbora regij, da so socialna stanovanja ključnega pomena za socialno kohezijo, ter poziva k oblikovanju evropskega okvira za to področje.

Pri tem je treba spoštovati načelo subsidiarnosti in zagotoviti, da bodo države članice lahko še naprej same določale merila za socialna stanovanja.

Naložbe v družbo brez ovir: pri socialnih naložbah na tem področju bi morali med drugim namenjati prednost naložbam v ustvarjanje javnih prostorov in stanovanj, ki ustrezajo potrebam starajočih se oseb in invalidov, primerno infrastrukturo, ki spodbuja mobilnost, ter razvoj dostopnih, cenovno sprejemljivih in visokokakovostnih socialnih storitev za prikrajšane družbene skupine.

Naložbe v socialno podjetništvo: v pomoč pri izvajanju teh nalog je treba poenostaviti dostop do javnih sredstev in zasebnega kapitala, da bo ustrezal tudi poslovnim modelom socialnega podjetništva. Države članice bi lahko v večji meri uporabljale inovativne možnosti financiranja, na primer z udeležbo zasebnega sektorja, saj lahko doprinesejo k proračunskim prihrankom.

Potenciala socialnih naložb ni mogoče izkoristiti brez zagotovljenega financiranja

Sprememba pristopa v smeri naložbenih in preventivnih strategij na glavnih področjih ukrepanja (med drugim v zvezi z izobraževanjem, socialo, trgovino dela in zdravstvom) bo verodostojna šele, ko bo zagotovljeno financiranje tako v proračunu EU kot tudi v proračunih držav članic.

Odbor ponavlja svoje prepričanje, da je v okviru predvidene konsolidacije javnih financ treba biti pozoren ne le na izdatke, temveč najti tudi nove vire prihodkov ter hkrati povečati učinkovi-

nost in uspešnost javne porabe. V zvezi s tem je po mnenju Odbora treba razširiti osnovo za davčne prihodke držav članic, med drugim s pobiranjem davka na finančne transakcije, zaprtjem davčnih oaz, koncem tekmovanja v zniževanju davkov in z ukrepi za preprečevanje davčnih utaj. Poleg tega je treba na splošno premisliti o davčnih sistemih in pri tem upoštevati vprašanja v zvezi s prispevki za različne vrste dohodka in premoženja.

Odbor je zelo kritičen do pogojenosti iz naslova gospodarskega upravljanja, v skladu s katerimi se zmanjšajo kohezijska sredstva kot sankcija v primeru neizpolnjevanja makroekonomskih zahtev EU.

To nima samo procikličnega in omejujočega učinka na gospodarsko rast, temveč otežuje dodatne naložbe, potrebne ravno v državah, ki so vključene v program. Namesto tega je treba spodbuditi rast in nuditi podporo, evropski delež sofinanciranja pa še povečati v državah, ki jih je gospodarska kriza posebej močno prizadela.

Prisedil B. H.

Pravnik pojasnjuje

Piše: Matija Drmota, univ. dipl. prav.

Prehod k novemu delodajalcu - praksa nepoštene delodajalca

Pogosto se dogaja, tudi zaradi tega, ker slovenski pravni sistem omogoča dokaj enostavno in praktično neomejeno ustanavljanje pravnih oseb, da delavci prehajajo iz enega podjetja v drugo. Zakon o delovnih razmerjih (ZDR) sicer to predvideva in poskuša delavca nekoliko zavarovati, vendar se najdejo delodajalci, ki poskušajo to situacijo zlorabiti in delavce prikrajšati za pravice, ki jim grede.

Zakon določa, da preidejo pravice in obveznosti iz delovnega razmerja, ki so jih imeli delavci pri starem delodajalcu, na novega. S tem poskuša ZDR delavcem zagotoviti kontinuiteto zaposlitve, kar pomeni, da se mora pri odmerjanju določenih pravic pri novem delodajalcu, kot so jubilejna nagrada, dodatek za stalnost, odpravnina, ipd. upoštevati vsa delovna doba, ki jo je delavec dopolnil pri prejšnjem delodajalcu.

Dodatno skuša ZDR delavca zavarovati z določbo, ki med delodajalcem prenosnikom in delodajalcem prevzemnikom vzpostavlja solidarno odgovornost za terjatve delavcev, ki so nastale do datuma prenosa. To pomeni, da bo delavec svoje terjatve, ki jih ima do starega delodajalca, na podlagi zakona lahko uveljavljal tudi proti novemu. Solidarno odgovornost ZDR vzpostavlja tudi v primeru, da je delodajalec prenosnik pretežni, več kot 25% lastnik delodajalca prevzemnika. Če v tem primeru delavec v dveh letih od prenosa izgubi službo, zaradi stečaja ali prisilnega prenehanja novega delodajalca, je stari delodajalec solidarno odgovoren za terjatve, ki jih ima dela-

vec do novega delodajalca, vendar samo do višine odpravnine, ki bi delavcu pripadala, če bi mu bilo na dan prenosa odpovedano delovno razmerje.

Ves naveden nabor pravic je delavcu zagotovljen, če je prenos k novemu delodajalcu korektno in zakonito izveden, zato mora biti delavec ob taki situaciji še posebno pozoren. Velikokrat se namreč zgodi, da stari delodajalec delavcu ponudi sporazumno odpoved pogodbe o zaposlitvi, nakar se delavec zaposli pri novem. Če delavec tako odpoved podpiše, delovno razmerje pravno formalno pri starem delodajalcu preneha sporazumno, delavec pa se na novo zaposli pri novem delodajalcu, pri čemer izgubi vsa prej navedena varstva iz ZDR.

Iz navedenega je razvidno, kako pomembno je, da je delavec pozoren na to, pod kakšen dokument se podpisuje, še posebej takrat, ko je v obeh primerih lastnik tako enega kot drugega podjetja isti. Pomembno je vedeti, da delavcu ob prehodu k novemu delodajalcu ni potrebno podajati odpovedi pogodbe o zaposlitvi, kaj šele, da bi bila ta sporazumna. Dovolj je le, da delavec prejme sklep, s katerim mu je sporočeno, da je na podlagi spremembe delodajalca prevzet k delodajalcu prevzemniku. V praksi se včasih sklene tudi aneks k pogodbi o zaposlitvi, s katerim se spremeni samo naziv delodajalca.

Delavec naj bo torej pozoren na to, kaj podpisuje, še posebno v primeru, ko mu je ponujeno v podpis veliko papirjev. Če ne razume, kaj mu delodajalec ponuja v podpis, pa naj se, preden podpiše, posvetuje s pravnikom. Ko so enkrat dokumenti podpisani, je namreč prepozno, saj delavec s svojim podpisom izraža strinjanje z vsakim pisanjem, ki ga podpiše. Tak podpis se lahko na sodišču izpodbija le, če delavec dokaže da je bil vanj prisiljen, da je pogodbo podpisal zaradi grožnje ali prevare, kar pa je v praksi izjemno težko.

Kljub zakonskemu varstvu, se torej delavec ne more v celoti zanašati na zaščito, ki mu jo nudi ZDR, temveč mora paziti, kaj podpisuje, da lahko omenjeno zaščito tudi izkoristi.

Prvi dan XV. posveta delodajalcev v znamenju projekta ProZDRAV NA VISOKI STROKOVNI RAVNI

V hotelu Radin v Radencih je konec marca potekal XV. posvet delodajalcev Slovenije, ki ga je tako kot vsako leto tudi tokrat pripravilo Združenje delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije (ZDOPS). Prvi dan srečanja, na katerem je udeležence uvodoma pozdravil predsednik ZDOPS Milan Škapin, je minil v znamenju projekta ProZDRAV, ki ga ZDOPS izvaja skupaj s Sindikatом obrti in podjetništva Slovenije (SOPS) ter Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS).

Dobri rezultati projekta ProZDRAV so plod trdega in strokovnega dela

Generalni sekretar ZDOPS Igor Antauer je pri predstavitvi projekta ProZDRAV izpostavil zlasti problematiko ocene tveganja. Izrazil je iskreno pričakovanje, da bo projekt prispeval k skupnim ciljem, to je zdravim delovnim mestom in sprejemanju odgovornosti zanje tako na strani delodajalcev kot na strani delavcev.

Kako obvladati absentizem?

Sledila je predstavitev dobrih praks obvladovanja zdravstvenega absentizma v podjetjih. Temo je predstavil generalni direktor ZZZS Samo Fakin. Povedal je, da gre do nadomestila plače za čas zadržanosti od dela zaradi bolezenskih razlogov v breme delodajalca (do 30. dni), zato je dobro, da se delodajalci zavedajo pomembnosti preventive in temu posvečajo več pozornosti - razume se, da mora tudi delavec biti skrben in da mora ravnati odgovorno. Prav tako je predstavil nekaj finančnih podatkov, in sicer za leto 2013, ko so znašala nadomestila plač za čas zadržanosti od dela zaradi bolezenskih razlogov 227,6 milijona evrov. Zaradi boleznih je tako bilo izgubljenih neverjetnih 9,3 milijona delovnih dni! Vzrok največjega deleža izgubljenih dni so bolezni mišično-skeletnega sistema in vezivnega tkiva. Na drugem mestu so poškodbe in zastrupitve izven dela. Fakin je na kratko predstavil tudi nekaj ukrepov, ki jih ZZZS izvaja za obvladovanje absentizma. Gre za redno spremljanje odsotnosti z dela na nacionalnem in regionalnem nivoju, za laično kontrolo bolniškega staža, za sodelovanje izvedencev z raznimi strokami zdravstvene in socialne varnosti, itd. Predvsem pa je poudaril razširjanje, promoviranje in infiltriranje dobre prakse iz tujine v domač sistem, spodbujanje zdravega načina življenja, obveščanje, ozaveščanje in informiranje delavcev, nagrajevanje in motiviranje zaposlenih in podobne ukrepe.

Kaj koristijo zakoni, če ni navad?

Bogati predstavitvi generalnega direktor-

ja ZZZS začinjene z nekaj zabavnimi prispeodobami, ki so predstavitev naredile le še bolj zanimivo, je sledila predstavitev glavne inšpektorice za delo z Inšpektorata Republike Slovenije za delo Nataše Trček.

XV. posvet delodajalcev Slovenije je tako kot vsako leto tudi tokrat pripravilo Združenje delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije (ZDOPS).

Predstavila je temo »Izboljšanje varnostne kulture na delovnem mestu in psihosocialni dejavniki«. Ena ključnih misli, ki jo je izpostavila in je še kako aktualna, glasi: Quid leges sine moribus (Kaj koristijo zakoni, če ni navad) (Quintus Horatius). Misel je ključna in vsebinsko zelo zgovorna, zasnovana na realnih temeljih. Slovenija ima lahko na tisoče in tisoče zakonov, ki ostajajo mrtva črka na papirju, dokler se zavest upoštevanja, spoštovanja varnostne in splošne kulture, globoko ne zasidra v vsakega posameznika in narod kot celoto. Hočeš nočeš, odvisni smo eden od drugega, zato je pomembno, da si pomagamo, saj težava posameznika povleče za seboj ravno tako ljudi, s katerimi je ta človek v neposrednem in posrednem stiku, odnosih, delovnem razmerju, itd. Inšpektorica je izpostavila porast psihosocialnih dejavnikov tveganj na delovnem mestu.

Delovnim nezgodam so najbolj izpostavljeni mladi

Sledil je prispevek mag. Milana Srme iz Gospodarske zbornice varnosti pri delu o promociji zdravja na delovnem mestu. Izpostavil je Zakon o varnosti in zdravju pri delu, naštel in pojasnil zakonske obveznosti delodajalca, kot je npr. določba načrtovanja promocije zdravja na delovnem mestu ter navedel in pojasnil 76. člen omenjenega zakona. Prav tako je navedel več statističnih podatkov iz Evropske unije, ki kažejo, da je pogostost nezgod pri delu brez smrtnega

izida med delavci starimi od 18 do 24 let več kot 40 odstotkov višja, kot pri delavcih na splošno. Mladi se prav tako soočajo z večjo verjetnostjo obolenosti za poklicnimi boleznimi. Delovna mesta, ki so hkrati oko-

lje za promocijo zdravja, ponujajo priložnost za izboljšanje splošnega zdravja med delavci, kar dolgoročno koristi podjetjem (če naštejemo zgolj dve najočitejši - zniževanje stroškov povezanih z obolenji in vpliv na produktivnost). Mag. Srna je pojasnil tudi, kaj sploh pomeni promocija zdravja na delovnem mestu. Gre za skupna prizadevanja delodajalcev, delavcev in družbe za izboljšanje zdravja in dobrega počutja na delovnem mestu, kar je mogoče doseči s kombinacijo različnih dejavnikov, zlasti z izboljšanjem organizacije dela in delovnega okolja; spodbujanjem delavcev, da se udeležujejo zdravih dejavnosti; omogočanjem izbire zdravega načina življenja ter spodbujanjem osebnostnega razvoja.

Sklepna misel predstavitve je bila, da je za promocijo zdravja na delovnem mestu potrebna dejavna zavezanost obeh strani, delodajalca in delavca. Sicer pa aktivnosti za promocijo zdravja nikakor niso strošek, ampak naložba!

Predstavitev OiRA

Nato je Nataša Kramar z Zavoda Varen sem predstavila razvoj treh OiRA (Online interactive Risk Assessment) orodij, ki jih razvijajo v sklopu projekta ProZDRAV. OiRA je enostavna in brezplačna spletna aplikacija, ki pomaga mikro in malim podjetjem pri postopnem izvajanju temeljitega postopka ocene tveganja od identifikacije nevarnosti in ocenjevanja tveganj na delovnem mestu

prek odločanja o preventivnih ukrepih in njihovega izvajanja do stalnega spremljanja in poročanja. Cilj OiRA projekta je izboljšati varnost in zdravje za delavce v dvajsetih milijonih evropskih mikro in malih podjetjih.

Za zdrav življenjski slog

Po tej poučno-zanimivi predstavitvi je Alenka Ribič z Razvojnega centra informacijsko-komunikacijskih tehnologij Savinja Žalec predstavila temo »Celostna rešitev za premaganje stresa in oblikovanje zdravega življenjskega sloga –podjetniški pristop«. Predstavila je spletni portal @life. Zgodba rešitve @life – na poti do zdravega življenja združuje vse, ki želijo izboljšati ali ohranjati svoje dobro počutje. Prav tako pomaga pri doseganju ciljev s področja gibanja, uravnotežene prehrane, zdravstvenega stanja in osebnostne čvrstosti. S celostnim programom, oblikovanim po najvišjih strokovnih standardih, uporabnik doseže zadovoljstvo, izpolnjenost, uravnoteženost in si izboljša samozavest.

Za zdrave odnose v delovnem okolju

Zadnja je bila na vrsti predstavitev Anke Zajc s temo »Obvladovanje stresa na delovnem mestu s praktičnimi primeri«. Zajčeva je v sklopu projekta ProZDRAV avtorica priročnika »Soustvarjanje zdravih odnosov v delovnem okolju«.

Zakaj je prišlo do izdaje priročnika? Ker zdravi odnosi v delovnem okolju pomembno vplivajo na varnost in zdravje zaposlenih, neustrezna komunikacija pa vodi v konflikte, nereševanje le-teh pa v mobing.

Kateri so preventivni ukrepi delodajalcev, da do slabih odnosov ne bi prišlo? Gre za spremljanje klime med zaposlenimi; za informiranje zaposlenih o pravicah in dolžnostih, za organizacijo izobraževanja za vse zaposlene; za odprto komunikacijo, hitro reševanje sporov in težav, itd.

Kateri pa so preventivni ukrepi s strani zaposlenih? Gre za izpolnjevanje delovnih obveznosti; za spoštovanje dogovorjenih

pravil, kodeksa; za udeležbo na ponujenih izobraževanjih, itd.

Projekt ProZDRAV prinaša novo vrednost

Projekt kot je ProZDRAV, kjer SOPS in ZDOPS promovirata zdrava in varna delovna mesta preko izvedbe številnih aktivnosti, usposabljanj, izdaj publikacij, spletnega informiranja, časopisnih člankov, zloženek, itd. Prav tako pa z razvojem prvih slovenskih OiRA orodij prinašata v slovenski prostor svež veter z novim valom rešitev na področju preventive in uspešnega boja proti poškodbam na delovnem mestu. Nedvomno pripomore k zdravemu razvoju podjetij, zniževanju stroškov posledic zdravljenja, absentizma, itd. Tovrstni projekti in še posebej omenjeni projekt, ProZDRAV, so se izkazali kot zelo učinkoviti in visoka dodana vrednost v našem prostoru.

Prirejeno po poročilu Ane Čermelj iz strokovne službe Glavnega odbora SOPS.

Priredil T. K.

Zdravnica svetuje

Piše: Maja Sendi,
dr. med.

Alkoholizem v družini

V Sloveniji je z alkoholom zasvojenih okrog 200 tisoč ljudi, z njimi in zaradi njih pa trpi vsaj trikrat toliko svojcev. Odvisnost od alkohola je danes ena najbolj razširjenih tipov zasvojenosti, ljudje pa so še vedno premalo poučeni o varnem in odgovornem pitju alkohola ter se ne zavedajo, kakšne so lahko posledice prekomernega pitja. V Sloveniji povzroči skoraj vsako tretjo prometno nesrečo s smrtnim izidom prav alkohol, 400 – 500 alkoholikov letno pa umre zaradi bolezni ter samomora. Vendar pa pravilo, da se pijanec spreobrne, ko se v grob zvrne, že dalj časa ne velja več. Sistem zdravljenja bolnikov odvisnih od alkohola je v zadnjih letih zelo napredoval in zato imajo odvisniki od alkohola danes precej več upanja, da se bodo pozdravili.

Odvisnost od alkohola je bolezen

Alkoholizem je odvisnost, odvisnost pa je potrebno zdraviti, prav tako kot druge bolezni. Je prevelik problem, da bi ga kdo zmozel sam, vsak pri zdravljenju potrebuje pomoč, predvsem podporo družine. Odvisnost se kaže z neprestano željo po zaužitju alkohola, značilna je potreba po vse večjih količinah alkohola za enak učinek opoja, oseba zaradi alkohola zanemarija večino drugih dejavnosti. Razvit alkoholik začne piti že na tešče, popije ogromne količine alkohola, do pijanosti, ko ni več sposoben za nobeno opravilo. Če alkohola ne zaužije dnevno, se kmalu začne abstinencijska kriza s tresenjem, nemirnostjo, agresivnostjo, delirijem. Alkoholik je sicer prepričan, da lahko kadarkoli opusti pijačo in da mu pitje ne škodi.

Posledice za družino...

Alkoholizem ni bolezen posameznika, je bolezen družine. Vsak, ki živi z alkoholikom, sčasoma duševno in telesno zbolí tudi sam. Dolgotrajno uživanje pretiranih količin alkohola izkrivi človekovo čustvovanje in vpliva na njegovo vedenje, zato do svojih bližnjih alkoholik postane sčasoma nesramen, agresiven, vrstijo se prepiri, lahko tudi fizično nasilje. Družina vsak dan znova trepeti in čaka, kakšen se bo alkoholik vrnil domov. Svoje domače sicer pogosto prepričuje, da bo že jutri drugače in da ne bo več pil. Ko naslednji dan spet pije, so pozabljeni vsi dobri sklepi in ko pride domov je zaradi občutij krivde njegova jeza na bližnje še večja. Družino postaja vse bolj sram in tako kot svoje početje prikriva alkoholik, začnejo prikrivati resnico pred drugimi tudi družinski člani. V večini primerov skuša alkoholik krivdo za svoje pitje prevaliti na kak drug dejavnik,

na primer na stresno službo, nemogočo ženo, neubogljive otroke itd. Vendar morajo svojci razumeti, da je za pitje odgovoren vedno tisti, ki pije, razlogi pa se skrivajo v njegovih osebnostnih značilnostih, podedovanih lastnostih, izkušnjah iz otroštva. Ob tem seveda trpijo tudi otroci, čeprav številne žene v zakonu z alkoholikom vztrajajo prav v »dobro« otrok.

Kaj storiti, če živite z alkoholikom?

Ne zatiskejte si oči pred dejstvom, da živite z alkoholikom. Žene pogosto težko zapustijo alkoholika in ga celo zagovarjajo. To je lahko zaradi pritiskov družbe, zaradi vere, zaradi bivanjskih razmer (stanovanje je moženo), zaradi strahu in občutka osramočenosti. Tudi alkoholik se noče ločiti, saj se boji, da bodo s tem njegovo bolezen odkrili tudi drugi, da bo dokončno propadel, zaveda pa se tudi, da po ločitvi ne bo imel nikogar več za izživiljanje. Zato manipulira z družino, prosi na kolenih, obljublja da bo prenehal, lahko grozi, da bo vzel otroke, grozi da bo storil samomor itd. Prepričevanje odvisnika, da naj prekine pretirano uživanje alkohola, skrivanje alkohola in nadzorovanje, ne bo prineslo nobenega uspeha. Alkoholik mora priti namreč zaradi pritiskov v brezizhoden položaj. Na odvisnost se svojci ne smejo »navaditi«, odvisnemu članu družine je potrebno jasno dati vedeti, da ne zmorejo več tolerirati stanja, kot je. Svojci seveda ne morejo zahtevati, da naj takoj preneha piti ali da naj pije zmerno, saj tega alkoholik ni več zmožen. Zahtevajo pa lahko, da naj začne z zdravljenjem. Če se odvisen človek v nobenem primeru noče spremeniti in dela škodo vsej družini, je edina možnost, da se družinski člani umaknejo iz takega odnosa. Najslabše je, če si vsi zatiskejte oči in nihče nič ne ukrene.

Zdravljenje

Odločitev za zdravljenje je za alkoholika težka, povprečen slovenski alkoholik pije 10 – 20 let preden pride na zdravljenje. Na zdravljenje navadno pristane, ko doseže najnižjo točko svoje bolezni, v 45% je to zaradi ločitve, v 45% zaradi strahu pred izgubo službe, v 10% zaradi pojava težkih bolezenskih znakov v povezavi s pijačo. Ljudje smo žal narejeni tako, da se v večini primerov ne bomo spremenili, če to ne bo res nujno. Če se alkoholik odloči za zdravljenje, gre lahko po pomoč k strokovnjaku – alkoholologu, če je možnost, raje z enim od družinskih članov ali s prijateljem. Druga možnost pa je vključitev v skupine za alkoholike. Skupine za samopomoč so namenjene tudi svojem alkoholikom. Zdravljenje je vedno dolgotrajno, govorimo o več letih. Vendar pa, v življenju ni nikoli lahko, naletno na različne ovire in težave. Včasih se nam zdijo prepreke nepremagljive, ko pa se po korakih spopadamo z njimi spoznamo, da se z voljo in željo daleč pride. Podobno velja za alkoholizem, ni nepremagljiv, treba se ga je lotiti in vztrajati.

Drugi dan XV. posveta delodajalcev v sklopu projekta DialogeS

AKTUALNA VSEBINA

Drugi dan XV. posveta delodajalcev v Hotelu Radin v Radencih je bil organiziran v sklopu projekta DialogeS. »ZDOPS in SOPS skupaj v socialnem dialogu do predlogov izvedbenih rešitev na področju pogojev dela in zaposlovanja v obrti in podjetništvu.«

Posvet se je pričel z uvodnim pozdravnim nagovorom predsednikov obeh organizacij - partneric v projektu. Prvi je udeležence pozdravil predsednik Združenja delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije (ZDOPS) Milan Škapin.

Milan Škapin: potrebujemo korenite reforme

Škapin se je kritično dotaknil, ovrednotil in skoraj vedeževalsko napovedal padec

nepremičninskega davka (kasneje, še istega dne, je namreč ustavno sodišče nepremičninski davek razglasilo za neustaven). Prav tako je bil kritičen do tedaj že odhajajoče ministrice za zdravje. V nagovoru se je spraševal, kaj se dogaja

s pravno državo, učinkovito javno upravo, kako neodgovorno se trošijo proračunska sredstva. Jasno je izrazil svoje mnenje tudi glede davčnega primeža, ki se neposredno negativno (in kar odbijajoče) odraža na tuje investicije. Prav tako se je vprašal, kdaj bodo vladni funkcionarji spoznali, da bo potrebna korenita zdravstvena reforma, reforma javnega sektorja in posegi v njihove pravice, saj gospodarstvo, zasebni sektor teh izdatkov ne zmore več. Čas za reforme in spremembe je bil, ne včeraj, ampak že kakšno leto, dve nazaj. Ob nagovoru predsednika ZDOPS je bilo mogoče v konferenčni dvorani slišati odobravanje udeležencev, ki so se strinjali s povedanim.

Peter Jančar: SOPS uspešno deluje že 64 let

Nato je udeležence pozdravil predsednik Sindikata obrti in podjetništva Slovenije (SOPS) Peter Jančar. V svojem imenu ter v imenu SOPS je nagovoril predsednika Državnega sveta RS Mitjo Bervarja, predsednika Združenja delodajalcev obrti in podjetništva Slovenije Milana Škapina ter druge visoke goste in vse udeležence. Spomnil jih je na dejstvo, ki je morda za mnoge manj znano, in sicer, da SOPS neprekinjeno deluje v obrti in podjetništvu

Drugi dan posveta je potekal v sklopu projekta DialogeS, v katerem socialna partnerja ZDOPS in SOPS pripravljata izvedbene rešitve na področju pogojev dela in zaposlovanja v obrti in podjetništvu.

Slovenije že 64. let. V tem dolgem obdobju delovanja in sodelovanja z različnimi delodajalskimi organizacijami je v obrti in podjetništvu pustil neizbrisen pečat skupnega dela, ki se odraža v mnogih uspešno izvedenih skupnih aktivnostih za dobro delavcev in delodajalcev v mikro, malih in srednjih podjetjih. Eden ključnih poudarkov nagovora je bil v misli, da nam dolgotrajne izkušnje kažejo, da smo mnoge stvari uspešno realizirali takrat, ko smo konstruktivno sodelovali. Po njegovih besedah

Peter Jančar

je sodelovanje SOPS in ZDOPS prežeto z zanesljivostjo in verodostojnostjo, kar se odraža v uravnoteženosti zastopanja delodajalskih in delavskih interesov v obrtništvu in podjetništvu. Dobri socialno-partnerski odnosi z ZDOPS in OZS se zrcalijo skozi 43-letno obdobje urejanja delovnih razmerij s Kolektivno pogodbo za zaposlene pri obrtnikih in podjetnikih. Enako dober odnos SOPS vzdržuje tudi z Podjetniško-trgovsko zbornico pri Gospodarski zbornici Slovenije, s katero preko kolektivne pogodbe že 23 let ureja delovna razmerja za zaposlene v podjetjih drobnega gospodarstva.

Projekt DialogeS je zelo kakovostno zasnovan

Jančar je poudaril, da je projekt DialogeS ciljno zelo kvalitetno zastavljen, saj v izvaja-

nju zajema širok krog podjetnikov in pri njih zaposlenih delavcev. Poleg tega vključuje različne domače institucije kot tudi institucije drugih držav. Nabor tematskih sklopov je povsem v kontekstu družbeno-razvojnih potreb, saj v ospredje postavlja nadaljnjo krepitev socialnega dialoga, izdelavo podlag in pripravo predlogov rešitev za izboljšanje pogojev dela, ukrepov aktivne politike zaposlovanja in vseživljenjskega učenja, s posebnim poudarkom na potrebah obrti in podjetništva, pripravo predlogov za boljše ureditev delovnega okolja in organizacije dela, krepitev medgeneracijskega sodelovanja, usklajevanje zasebnega in poklicnega življenja in maksimalno možno ureditev učinkovitega, mirnega reševanja individualnih in kolektivnih delovnih sporov.

Mikro in mala podjetja ustvarila 75 odstotkov delovnih mest

Po nagovoru Jančarja je sledil kratek pozdrav predsednika državnega sveta Mitje Bervarja, ki je izpostavil pomembnost mikro in malih podjetij pri nas. Poudaril je, da ne gre zanemariti dejstva, da so prav mikro in mala podjetja ustvarila 75 odstotkov delovnih mest v Evropi. Izrazil je tudi pričakovanje, da mora prav zakonodajna oblast ustvariti normative pogoje za gospodarsko rast in bil kritičen do izobraževalnega sistema, ki po njegovem mnenju nima realnih temeljev glede na potrebe trga v gospodarstvu.

Največji zaposlovalci so mikro in mala podjetja

Sledila je predstavitev mag. Vlaste Stojak, ki je predstavila novosti in ukrepe Zavoda

mag. Vlasta Stojak

RS za zaposlovanje za male delodajalce. Njena prva misel je bila, da so največji potencial pri zaposlovanju prav mikro, mala in srednja podjetja - tudi v času krize. Na kratko je predstavila pisarno za delodajalce, ki je obetavna novost. Zavod delodajalcem omogoča pomoč pri objavi prostega delovnega mesta, nudi strokovni izbor primernih in motiviranih kadrov, zagotovi prostor za izvedbo pogovorov in informiranje o aktualnih spodbudah za zaposlovanje in usposabljanje, nudi pomoč pri izpolnjevanju vlog in obrazcev ter pri vprašanih pravne narave. Zavod ima 12 območnih služb z velikimi uradi za delo in pisarnami za delodajalce ter 47 dodatnih lokacij uradov za delo s svetovalci za delodajalce. Storitve so dostopne na uradnih za delodajalce - svetovalci za delodajalce, na portalu eStoritve za delodajalce www.ess.gov.si ter v Kontaktnem centru 080 20 55 (gre za brezplačno številko).

Med storitve, ki jih zavod dodatno nudi delodajalcem, kadar na trgu dela ni usposobljenih delavcev, sodijo tudi skupinske predstavitve prostih delovnih mest. Prav tako zavod opravi predizbore motiviranih kandidatov za zaposlitev. Izvajajo tudi usposabljanje brezposelnih oseb za pridobitev ključnih kompetenc, mini zaposlitvene sejm in podobno.

Sledila je podrobnejša razlaga subvencij »Zaposli me plus« ter »Jamstva za mlade«, ter ukrepi drugih institucij za pospeševanje zaposlovanja mladih (DURS), kot npr. oprostitvev plačila prispevkov za zaposlitev mladih, davčne olajšave za zaposlovanje invalidov, davčne olajšave za zaposlitev brezposelne osebe, mlajše od 26 let ali starejše od 55 let, ukrepi ZPIZ, vračilo prispevkov za prvo zaposlitev. Delodajalci, ki zaposlijo iskalca prve zaposlitve za nedoločen čas, osebo mlajšo od 26 let ali mati, ki skrbi za otroka do 3. leta starosti, lahko za zaposlitev uveljavljajo vračilo prispevkov delodajalca.

Izzivi na trgu dela leta 2014

Po zelo temeljiti in dobro pripravljene predstavitvi predstavnice Zavoda RS za zaposlovanje je sledil nastop generalnega direktorja Direktorata za delovna razmerja in pravice iz dela na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti Petra Pogačarja, ki je obširneje predstavil izzive na trgu dela v letu 2014. Dejal je, da se Slovenija kot tudi Evropa in širše sooča z izzivi starajočega se prebivalstva... Strukturne spremembe, na področju katerih bodo potrebne dodatne reforme (in ki so hkrati steber moderne socialne države) so: pokojninski sistem, sistem socialnih transferjev ter trg dela. Pogačar je predstavil cilje reforme trga dela, kot so zmanjšanje segmentacije trga dela, povečanje fleksibilnosti, povečanje delovnopravnega varstva in preprečevanje zlorab. Na kratko se je dota-

knil tudi priporočil Sveta EU, glede pokojninskega sistema in trga dela. Kar je bilo morda še posebej zanimivo je bila predstavitve vpliva kolektivnih pogodb. Kar se tiče stroška dela je ZDR-1 prispeval k večji vlogi kolektivnih dogovarjanj glede institutov, ki vplivajo na višino stroškov. Ureditev posameznih institutov v analiziranih kolektivnih pogodbah dejavnosti pomeni zmanjšanje stroškov zaradi: določitve drugačnih krite-

Peter Pogačar

jev za upravičenost do odpravnine ob upokojitvi; krajših odpovednih rokov za zaposlene, ki imajo več kot 25 let zaposlitve pri delodajalcu; spremenjene ureditve dodatka na delovno dobo ter ureditve instituta pripravnika, pri katerem ZDR-1 dopušča plačilo najmanj 70 odstotkov osnovne plače za delovno mesto, za katero se pripravnik usposablja (vendar ne manj kot je minimalna plača).

Novi izobraževalni modeli

Aljuš Pertinač, državni sekretar na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport, je predstavil nove izobraževalne modele. Ob poudarjanju pomembnosti vloge izobraževanja je sledil niz predlogov ukrepov visokošolskega izobraževanja. Pertinač

Aljuš Pertinač

je izpostavil krepitev profesionalnega kapitala strokovnih delavcev, učinkovitejšo vodenje izobraževalnih organizacij s spremljanjem kakovosti izobraževalnega sistema, povečanje mobilnosti znanja, strokovnih delavcev in študentov med izobraževalnimi institucijami in širšim družbenim okoljem. Predstavil je tudi možnost »vajeništva« kot nekakšno alternativo dualnega sistema. Vajeništvo temelji na individualni učni pogodbi med delodajalcem in vajencem, ki se izobražuje. Nosilci so večinoma mala in srednja podjetja, vajenec pa ima status zaposlenega. Nova (morda bi lahko rekli tudi stara) situacija v družbi in (pre)velika brezposelnost med mladimi dajeta drugačen pogled na ta sistem in podlago za ponovno uvedbo. Eden izmed predlogov ukrepov je zagotoviti sredstva Evropskega socialnega sklada za potrebe poklicnega in strokovnega izobraževanja.

Pomembna vloga Evropskega ekonomskega in socialnega odbora

Dare Stojan, član Evropskega ekonomskega in socialnega odbora (EESO), je v nadaljevanju predstavil poglede EESO na nove načine izobraževanja ter na kratko predstavil njegovo delovanje. Poudarek je bil predvsem na tehnološko-tehničnih zah-

Dare Stojan

tevh v gospodarstvu in izobraževanju. Stojan je v svoji predstavitvi izrazil iskreno začudenje nad polžjo hitrostjo uvajanja in sprejemanja za slovenski prostor »novitet« sicer pa evropske ustaljene in že utečene prakse. Slovenija mora iti v korak s časom. Kar pomeni, da mora omogočati tehnološke rešitve na vseh področjih, od zagotavljanja e-izobraževanja, e-kulture, itd.

Potrebe na trgu dela je treba načrtovati

Sledila je predstavitve mag. Petra Wedeniga, namestnika direktorja Zavoda za zaposlovanje iz avstrijske Koroške, ki je predstavil projekcijo in planiranje potreb na trgu dela v Avstriji ter na avstrijskem Koroškem, ukrepe aktivne politike zaposlovanja in sodelovanje z delodajalci. Ena zanimivejših prispevkov primerjave med slovenskim in avstrijskim šolskim sistemom oziroma sistemom izobraževanja je v tem, da imajo v Avstriji učenci toliko praktičnega izobraževanja, da si celo želijo sestiti v šolske klopi in poslušati »teorijo«, medtem ko je v Sloveniji ravno obratno.

mag. Peter Wedenig

Metodologija projekcije potreb na trgu dela

Predstavitve »Metodologije projekcije potreb na trgu dela pri malih in srednje velikih podjetjih v sektorju obrti in podjetništva ter primer modela projekcije potreb na primeru avto-serviserja« je opravil Janez Dekleva z Združenja za razvoj znanja. Ovir, ki se pojavljajo so predvsem v tem, da objava potrebe po delavcu na ZRSZ ni več obvezna, ravno tako je problematično, da ni več sistemskega financiranja in spremljanja potreb trga dela ZRSZ, CPI, Javni sklad za razvoj kadrov, ZZZS. Ukrepi, ki se deloma že izvajajo, deloma se še bodo, so: urejeno financiranje; komunikacijski krog med delodajalci, ZRSZ in ZZZS; odprte kataloge programov izobraževanja in usposabljanja ter kataloga zunanjih izvajalcev; sistem dodatnih

Janez Dekleva

Prirejeno po poročilu Ane Čermelj iz strokovne službe Glavnega odbora SOPS.

Priredil T. K.

Ocena dolgoročne javnofinančne vzdržnosti zdravstvenega sistema

KAKO REŠITI PRIMANJKLJAJ?

Finančna vzdržnost našega zdravstvenega sistema je iz leta v leto slabša. Če bo šlo tako naprej, bo izguba v zdravstvenem sistemu čez nekaj let tako velika, da je ne bo več mogoče zapolniti niti na najbolj boleč način. Zato je nujno nekaj ukreniti. Slišati je predloge o povečanju prispevne stopnje, o uvedbi participacije na zdravila in prvi obisk pri zdravniku specialistu, pa tudi o uvedbi odbitne franšize. Slednje pomeni, da bi morali zavarovanci plačevati vsako leto zdravstvene storitve do določene zneska sami, šele nato bi jim začela plačevati zdravstvene storitve zdravstvena zavarovalnica.

Inštitut za ekonomska raziskovanja v Ljubljani je pripravil študijo »Ocena dolgoročne javnofinančne vzdržnosti zdravstvenega sistema in možnih virov financiranja«, ki sta jo javnosti predstavila Boris Majcen in Mitja Čok. Kot sta povedala avtorja je namen študije ocena dolgoročne javnofinančne vzdržnosti zdravstvenega sistema ter posledic, če bi se spremenili obstoječi viri financiranja ali če bi se uvedli novi.

V Sloveniji je bilo leta 2012 zbranih 2,077 milijarde evrov dohodnine in 5,244 milijarde evrov prispevkov za socialno varnost, kar skupaj znese 56 odstotkov vseh davčnih prihodkov v konsolidirani bilanci javnih financ v Sloveniji. Skupni delež davkov (vključno s prispevki za socialno varnost) v bruto domačem proizvodu je leta 2011 v Sloveniji znašal 37,2 odstotka, s čimer je bila naša država med 27 državami Evropske unije na desetem mestu. Za Slovenijo je smiselna primerjava zlasti z državami, ki imajo tako imenovan Bismarckov oziroma kontinentalni sistem financiranja socialne varnosti. V primerjavi s temi državami, zlasti z Avstrijo in Nemčijo, je imela Slovenija nekoliko nižji skupni delež davkov v bruto domačem proizvodu (BDP). Delež davkov v BDP v Nemčiji je znašal 38,7 odstotka, v Avstriji pa celo 42 odstotkov.

Delež davkov na delo (v njih so zajeti

dohodki iz zaposlitve in dohodki, ki ne izvirajo iz zaposlitve) v BDP je leta 2011 v Sloveniji znašal 19,3 odstotka, s čimer se je Slovenija prav tako uvrstila na deseto mesto na lestvici držav Evropske unije.

Na predstavitvi študije se je razvila vroča razprava. Nekateri so menili, da bi morali za zdravstvo več plačevati iz lastnega žepa, drugi pa so se zavzemali za zvišanje prispevne stopnje za obvezno zdravstveno zavarovanje.

Za sindikate je bolj zanimivo, da so prispevki za socialno varnost in dohodnino delojemalcev v Sloveniji leta 2011 v BDP znašali 12,7 odstotka, medtem ko je delež davkov in prispevkov za socialno varnost, ki jih plačujejo delodajalci, v bruto domačem proizvodu znašal samo 5,7 odstotka. Delojemalci so se po deležu svojih prispevkov uvrstili na 4. mesto med 27 državami v Evropski uniji, delodajalci pa na 16. mesto!

Podrobnejši izračuni so pokazali, da leta 2012 dobri tretjini posameznikov, ki so imeli obdavčljive dohodke, zaradi prenizkih dohodkov dohodnina ni bila odmerjena. Plačalo jo je zgolj 1.003.104 posameznikov. Ko so jih razdelili v decilne skupine glede na bruto dohodke, se je pokazalo,

da približno ena tretjina (okoli 300 tisoč) posameznikov plača 53,2 odstotka vseh prispevkov za socialno varnost in 72,5 odstotka celotne dohodnine. Aktivni del populacije plača praktično celotno maso

prispevkov za socialno varnost ter 94 odstotkov vseh zbranih sredstev z dohodnino. Preostalih šest odstotkov celotne dohodnine plačajo upokojenci. Številke kažejo, da pri zviševanju prispevkov Slovenija velikih rezerv nima več.

Analiza izdatkov za kurativne obiske pri zdravnikih in za izdane recepte kažejo, da je 16 odstotkov najstarejših moških in 20 odstotkov najstarejših žensk povzročilo 50 odstotkov vseh izdatkov za zdravstvo.

Analize javnofinančne vzdržnosti zdravstvenega sistema kažejo, da bo, če se nič ne spremeni, do leta 2025 primanjkljaj v zdravstvenem sistemu znašal 0,43 odstotka BDP (okoli 152 milijonov evrov), do leta 2060 pa 1,43 odstotka (650 milijonov evrov). Če bi hkrati ukinili dopolnilno zdravstveno zavarovanje pa bi ta primanjkljaj do leta 2025 poskočil na 1,82 odstotka (643 milijonov evrov) in do leta 2060 na preko 980 milijonov evrov (2,78 odstotka).

Študija ponuja več scenarijev za rešitev problema primanjkljaja v zdravstvenem sistemu. Če bi prispevek delojemalcev povečali za 1,2 odstotne točke, bi na ta način zbrali okoli 162 milijonov evrov, vendar bi se zaradi tega v državno blagajno steklo za 41 milijonov evrov manj dohodnine. Poleg tega bi to dejansko občutno obremenilo samo dohodke 300 tisoč že tako in tako najbolj obremenjenih posameznikov. Če bi uvedli participacijo za vsak recept 1 evro, participacijo ob prvem obisku zdravnika 10 evrov in letno odbitno franšizo 100 evrov (do te vsote bi zdravstvene storitve plačal zavarovanec sam),

Stroški dela na uro v EU

ZELO VELIKE RAZLIKE

Evropski statistični urad Eurostat je konec marca objavil podatke o stroških dela na uro v EU za leto 2013. Povprečni stroški dela na uro v celotnem gospodarstvu (brez kmetijstva in javne uprave), so bili ocenjeni na 23,7 evra v celotni EU in 28,4 evra v območju evra.

Razlike med urnimi postavkami v različnih državah članicah pa so bile zelo velike: od 3,7 evra v Bolgariji, 4,6 evra v Romuniji in 6,2 evra v Litvi do 40,1 evrov na Švedskem, 38,4 evra na Danskem in 38,0 evra v Belgiji. Stroški dela na uro so v Sloveniji leta 2013 znašali 14,6 evra.

Med letoma 2008 in 2013 so stroški dela v Evropski uniji na splošno zrasli, in sicer za 10,2 % v celotni EU in za 10,4 % v območju evra. V Sloveniji so v tem obdobju stroški dela na uro zrasli za 4,9 %.

S. J.

bi na ta način pridobili blizu 160 milijonov evrov, vendar pa bi od tem bolj obremenili posameznike z nižjimi dohodki. Podoben problem bi se pojavil pri participaciji za recept 2 evra, za prvi obisk zdravnika 20 evrov in za letno odbitno franšizo 950 evrov, kar bi zdravstvenemu sistemu prineslo kar 650 milijonov evrov. Tudi povišanje prispevne stopnje za 4,8 odstotne

točke bi prineslo zdravstvenemu sistemu okoli 650 milijonov evrov, vendar bi državni proračun ob tem izgubil 160 milijonov evrov. Možnosti je še več, vse pa so bolj ali manj boleče - bodisi za vse socialne sloje enako ali pa za nekatere bolj, za druge pa manj.

Avtorja študije sta opravila veliko delo, kakšne bodo rešitve pa je stvar najširše

javne razprave, kjer se bodo kresala različna mnenja, kar je pokazala že vroča razprava na predstavitvi študije. Nekateri se bolj nagibajo k temu, da bi morali za zdravstvo več plačevati iz lastnega žepa, drugi pa menijo, da bi morali povišati prispevno stopnjo za obvezno zdravstveno zavarovanje, saj je to bolj solidarno.

T. K.

Kako vrniti denar, ki je bil iz Slovenije odnesen v tujino?

RAZLIČNA MNENJA

Državni svet Republike Slovenije, ki ga vodi Mitja Bervar, je marca pripravil posvet na temo: »Kako vrniti denar, ki je bil iz Slovenije odnesen v tujino?« Na njem so številni finančni strokovnjaki iz Slovenije in tujine poskušali odgovoriti na vprašanje, kako v Slovenijo vrniti in obdavčiti denar, ki so ga nekateri tajkuni in drugi naši državljani nezakonito odnesli v davčne oaze v tujino, kar že dalj časa razburja slovensko javnost.

Najpomembnejše vprašanje, ki so si ga udeleženci zastavili na posvetu, je bilo, koliko denarja iz Slovenije se je v minulih dveh desetletjih in pol nabralo v davčnih oazah v tujini. Ocene o tem so različne, prav tako pa so različna mnenja, kdaj je iz Slovenije po nezakonitih poteh odteklo največ denarja: pred, ob ali po osamosvojitvi.

Direktor Sag Harbor Group James S. Henry, ki proučuje globalno industrijo davčnih oaz (na svetu jih je 83) ter velja za enega največjih strokovnjakov na tem področju, ocenjuje, da je v davčnih oazah po vsem svetu od 50 do 72 milijard dolarjev kapitala iz Slovenije. Če te številke vsaj malce držijo, smo lahko Slovenci kar ponosni, saj smo ustvarili veliko bogastvo. Manj ponosni smo lahko na tiste lastnosti, ki so botrovale temu, da so nam tajkuni in goljufi vseh vrst, to bogastvo zlahka odtujili. Po mnenju predsednika državnega sveta Mitje Bervarja so za Slovence glede na našo tradicijo že od Martina Krpana naprej junaki vsi, ki uspejo ogoljufati državo. Morda je povprečen Slovenec ravno zaradi tega tako toleranten do vseh, ki goljufajo državo.

Vsi, ki so sodelovali na posvetu, pa niso prepričani, da je v davčnih oazah (še) toliko denarja sporeklom iz Slovenije. Samostojni davčni svetovalec Darko Končan meni, da lahko govorimo samo o več sto milijonih evrov. Nekateri, med njimi je tudi državni svetnik iz vrst ZSSS Drago Ščernjavič, pa bolj zaupajo Henryjevim ocenam, saj so strokovnjaki na mednarodnih konferencah že ob koncu devetdesetih let govorili o podobnih številkah. Da so v zadnjih letih razmere na tem področju pereče, še zdaleč pa ne katastrofalne, meni tudi direktor urada za preprečevanje pranja denarja Darko Muženič. Urad spremlja vse odlive iz države nad 30 tisoč evrov. Leta 2012 so pravne in fizične osebe nakazale na račune v davčnih oazah 350 milijonov evrov, lani pa

300 milijonov evrov. Vendar pa še zdaleč ni mogoče trditi, da gre pri teh nakazilih za kriminalna dejanja.

Slovenija, kot meni nekdanji predsednik državnega sveta Blaž Kavčič, ni edina država na svetu, ki ima tovrstne probleme. V času neoliberalnega kapitalizma se namreč najbogatejše korporacije in posamezniki s premeščanjem denarja iz ene davčne oaze v drugo izogibajo plačevanju davkov za skupno dobro. Osnovni problem niso davčne oaze, temveč kriza neoliberalnega političnega sistema na svetovni ravni. V njem je vse več ekscesnega prisvajanja

Ne glede na razhajanja o tem, koliko slovenskega denarja je v bančnih oazah in kako je prišel tja, pa smo v tej deželi vsaj na načelni ravni vsi enotni, da bi bilo treba ta denar dobiti ali privabiti nazaj v Slovenijo. Vprašanje pa je, kako?

S pomočjo represivnih organov bo to težko doseči, saj so mnogi kadrovske podhranjeni. Manjkajo jim predvsem specializirani strokovnjaki. Nekateri verjamejo, da bi lahko dobili denar nazaj, če bi država uspela pridobiti podatke o lastnikih kapitala v davčnih oazah. Potem bi jim lahko obdavčila razliko premoženja od tistega, kar

Državni svetniki in drugi udeleženci posveta so poskušali odgovoriti na vprašanje, kako priti do denarja, ki so ga slovenski državljani v času privatizacije in tranzicije nezakonito odnesli v tujino.

dodane vrednosti v breme realnega standarda ljudi ter v prid elit. Zakaj ob takšnih številkah ne pride do revolta ljudi in revolucije? Kavčič je prepričan, da imajo pri tem odločilno vlogo mediji, ki vplivajo na podzavest ljudi.

Bivši direktor Agencije za upravljanje kapitalskih naložb države (AUKN) Marko Golob pa meni, da je prioriteto vprašanje, kako rešiti slabe bančne naložbe. Prepričan je, da tiči poglobilni vzrok za gospodarsko krizo v Sloveniji v tem, da je vlada v letih od 2004 do 2008 povečala zadolženost Slovenije iz 15 na 40 milijard evrov. Poleg tega je vlada neustrezno odgovorila na krizo leta 2008, svoje pa je h krizi dodala tudi politika Banke Slovenije v letih 2007-2011.

so prijavili, do dejanskega imetja, ki ga imajo v Sloveniji na računih v tujini. Vendar bi bilo celoten postopek po pravni plati verjetno zelo težko izpeljati.

Drago Ščernjavič pripravlja predlog posebnega zakona v zvezi z vračilom denarja iz davčnih oaz. Zanimivo zakonsko pobudo je pripravil tudi odvetnik Daniel Starman. Predlaga sprejem zakona, po katerem bi se lahko premoženje v tranzicijskem času vsakemu povečalo za 2.460.000 evrov (10.000 evrov na mesec). Razliko v premoženju bi tisti, ki so v času tranzicije obogateli na sumljiv način, v postopku mediacije vrnili v državno blagajno kot tranzicijski dobiček (podobno kot vojni dobiček), razen če so ga pridobili z izumi, inovacijami in podobno.

Tomaž Kšela

Nad delo na črno tudi z vrednotnicami za osebno dopolnilno delo

ZNATNO VIŠJE KAZNI

Kmalu bo sprejet nov Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, saj je v državnem zboru uspešno preстал že drugo branje, poleg tega pa je usklajen med socialnimi partnerji. Zakon bo prinesel več novosti. Proti delu na črno se pristojni ne bodo borili več samo z represivnimi organi (inšpektorji, cariniki) ter z višjimi kaznimi, ki jih bo prinesel novi zakon, temveč tudi z bolj enostavno ureditvijo osebnega dopolnilnega dela s pomočjo tako imenovanih vrednotnic.

Ko je ministrica Anja Kopač Mrak javnosti podrobneje predstavila to problematiko, je izrazila prepričanje, da ima večina ljudi pri nas stvari rada zakonito urejene. Zato je prepričana, da bodo vrednotnice, s katerimi bodo naročniki legalizirali dopolnilno delo drugih oseb na svojem domu, »zaživele«.

Kako bo po novem potekalo osebno dopolnilno delo? Osebe, ki ga bodo želele opravljati, se bodo registrirale, seznam izvajalcev pa bo vsem javno dostopen na spletnih straneh Agencije za javnopravne evidence in storitve (Aipes).

Vzemimo na primer, da bo Janez Novak potreboval nekoga za likanje in pospravljanje na domu. Najprej bo po seznamu izvajalcev izbral izvajalca ali izvajalko, denimo Marijo Kovač. Nato jo bo poklical in se z njo dogovoril, kolikokrat na mesec in za kakšno plačilo bo prišla k njemu na dom likati in pospraviti.

Ko se bosta Novak in Kovačeva dogovorila, bo Novak po internetu izpolnil vrednotnico za Marijo Kovač in zanjo plačal devet evrov – sedem za pokojninsko in invalidsko zavarovanje in dva za zdravstveno zavarovanje. Tisti, ki dela z računalnikom niso večši, bodo lahko vložili zahtevek za pridobitev vrednotni-

ce tudi pri uradni osebi na upravni enoti. Po tem bo lahko Marija Kovač ves mesec v dogovorjenih terminih hodila k Novaku likati in pospravljati, ne da bi ju

Ministrica Anja Kopač Mrak je prepričana, da bodo vrednotnice, s katerimi bodo naročniki legalizirali dopolnilno delo drugih oseb na svojem domu, »zaživele«.

bilo strah, da ju bo zalotil inšpektor ali carinik, ki bi ga poklical kakšen »ljubezniv« sosed. Po mesecu dni bo moral Novak za dopolnilno delo Kovačeve izpolniti in plačati novo vrednotnico v višini devet evrov.

Seveda pa Kovačeva pri njem ne bo smela delati vsak dan osem ur, ker bi bila potem pri njem v rednem delovnem razmerju kot gospodinjska pomočnica in bi moral z njo skleniti pogodbo o zaposlitvi, v skladu z Zakonom o delovnih razmerjih. Kovačeva bo na koncu vsa-

kega meseca Novaku izstavila račun za opravljene storitve. Vsakih šest mesecev pa bo morala o prihodkih poročati Davčnemu uradu Republike Slovenije (Durs). Prihodek iz naslova osebnega dopolnilnega dela v posameznem polletju koledarskega leta v seštevku ne bo smel presegati dveh povprečnih mesečnih neto plač v Republiki Sloveniji v preteklem koledarskem letu.

Podatke iz vrednotnice bo računalniški program samodejno posredoval na Ministrstvo za notranje zadeve, plačilo vrednotnice pa prav tako samodejno na Durs in nato na Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (ZPIZ) in na Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS). Ko se bo na ZPIZ-u zbralo trideset vrednotnic na ime Marije Kovač, ji bodo na zavodu pokojninsko dobo avtomatično podaljšali za en mesec. Tako si bo lahko vsakdo tudi z osebnim dopolnilnim delom počasi povečeval delovno dobo za pridobitev pokojnine.

Dejansko bodo na boljšem tisti, ki bodo opravljali osebno dopolnilno delo pri več osebah krajši čas. Kdor bo delal ves mesec samo pri enem naročniku, pa bo prejel vsak mesec samo eno vrednotnico. Takšnega sistema, kot je dopolnilno delo, pač ni mogoče urediti idealno in popolnoma pravično, saj bi v tem primeru terjalo mnogo več administrativnih opravil in nadzora. Kdor bo želel, si bo lahko vrednotnice plačeval tudi sam, saj so njihovo ceno izračunali tako, da je treba za trideset vrednotnic odšteti približno toliko, kolikor znaša prispevek za pokojninsko in invalidsko ter zdravstveno zavarovanje iz minimalne plače.

Pomembno pa je poudariti, da bo osebno dopolnilno delo mogoče opravljati samo za fizične osebe, ne pa tudi za pravne osebe.

Osebno dopolnilno delo bodo uredili s spremembami Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, ki jih v državnem zboru čaka samo še tretje branje. Hkrati pa bodo s spremembami uvedli znatno višje kazni za zaposlovanje in delo na črno.

Za delo na črno naj bi globa znašala za pravne osebe od 2.000 do 26.000 evrov, za šušmarje pa od 1.000 do 7.000 evrov. Za omogočanje dela na črno pa naj bi znašala kazen za pravne osebe od 2.600 do 15.600 evrov in za posameznike do 1.000 do 5.000 evrov.

Za zaposlovanje na črno pa za pravne osebe od 5.000 do 26.000 evrov in za posameznike od 100 do 5.000 evrov. Kršitelju bodo lahko odvzeli tudi predmet, s katerim je bilo opravljeno delo na črno in premoženjsko korist, pridobljeno z delom na črno.

SINDIKAT OBRTI IN PODJETNIŠTVA SLOVENIJE

OBVESTILO

V skladu z 81. členom Kolektivne pogodbe za obrt in podjetništvo (Uradni list RS, št. 92/2013), so delodajalci, ki zaposlujejo delavce, zavezani za

plačilo prispevka za usklajevanje in izvajanje Kolektivne pogodbe za obrt in podjetništvo, za leto 2014.

Zavezance pozivamo, da prispevek v višini **2,00 € na zaposlenega**, nakažete Sindikatu obrti in podjetništva Slovenije, na **TRR številka: 61000-3130000033**, pri Delavski hranilnici Ljubljana, Miklošičeva 5, ali na **TRR številka: 03100-1001709303**, pri SKB d.d., Ajdovščina 4, Ljubljana, s **sklicno oznako: 20-14**.

Sredstva so zavezanci dolžni nakazati pri izplačilu plač za mesec maj 2014.

Strokovna služba GO SOPS

Za uveljavitev novega sistema bo država potrebovala 200 tisoč evrov. Če se bo v letu dni registriralo tri tisoč oseb, ki bodo opravljale osebno dopolnilno delo, bo država ta strošek dobila povrnjen. Sicer pa že danes osebno dopolnilno delo opravlja preko devet tisoč oseb.

Ne gre pa pozabiti, da bodo po no-

vem Zakonu o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno pooblaščen tudi cariniki, ki se za to že ustrezno usposablajo. Ko bodo njihove mobilne enote krenile na teren, bo marsikdo, ki dela ali zaposluje na črno, presenečen, kako se bo povečala učinkovitost nadzora. Cariniki imajo namreč s preprečevanjem in preganjanjem takšnih goljufij,

med katere sodi tudi delo na črno, veliko več izkušenj, kot inšpektorji in policisti, zato bodo verjetno tudi mnogo bolj učinkoviti. To kažejo tudi izkušnje iz drugih držav. Davkoplačevalci tam že vedo, da s cariniki ni šale, saj so se prekalili pri preprečevanju goljufij pri prehajanju meje in pri čezmejnem poslovanju.

Tomaž Kšela

Prva evropska državljanska pobuda »Right2Water«

POZITIVNI ODZIV KOMISIJE

Evropska komisija se je marca letos pozitivno odzvala na doslej prvo evropsko državljansko pobudo. Organizatorji državljanske pobude Right2Water so Komisijo pozvali, naj zagotovi, da bodo vsi državljani Evropske unije imeli pravo dostopa do vode in sanitarnih storitev, naj izključi oskrbo z vodo in upravljanje vodnih virov iz pravil notranjega trga in liberalizacije ter okrepi prizadevanja za doseg univerzalnega dostopa do vode in sanitarnih storitev po vsem svetu.

V odzivu na pomisleke državljanov se je Komisija zavezala k novim ukrepom na tem področju. Zavzemala se bo za polno izvajanje evropske zakonodaje o vodah v državah članicah ter javnost obveščala in osveščala o številnih vprašanjih, povezanih z vodo. Začela bo javno posvetovanje o direktivi o pitni vodi, da oceni potrebne izboljšave, ter preučila zamisel o primerjalnem sistemu kakovosti vode. Spodbujala bo inovativne pristope za razvojno pomoč in izmenjavo dobrih praks med državami članicami. Prav tako bo zagovarjala splošen dostop do varne pitne vode in sanitarnih storitev kot prednostno področje prihodnjega trajnostnega razvoja. Države članice Evropske komisija poziva, da v okviru možnosti upoštevajo pomisleke

državljanov ter okrepijo prizadevanja za zagotovitev varne, čiste in cenovno dostopne vode za vse, saj so odločitve o rabi vode trdno v rokah javnih organov držav članic. V skladu z evropsko zako-

Evropska komisija bo zagovarjala splošen dostop do varne pitne vode in sanitarnih storitev kot prednostno področje prihodnjega trajnostnega razvoja.

nodajo bo Komisija ostala nevtralna glede nacionalnih odločitev o lastništvu podjetij za oskrbo z vodo, prav tako pa se bo v mednarodnih trgovinskih pogajanjih še naprej zavzemala za spoštovanje odločitev glede rabe vode na nacionalni, regionalni in lokalni ravni.

Na svetovni ravni EU in njene države članice trenutno zagotavljajo skoraj 1,5 milijarde evrov na leto za programe, namenjene oskrbi z vodo, urejanju sanitarnih razmer in izboljšanju higiene (WASH) v državah v razvoju, kar pomeni, da je Evropska unija največja posamična donatorica na svetu na tem področju.

Evropska državljanska pobuda je z aprilom 2012 postala močno orodje v rokah državljanov za sodelovanje pri oblikovanju politike EU. Milijonu državljanov iz najmanj četrte države članice Evropske unije omogoča, da Komisijo pozove k ukrepanju na področjih njene pristojnosti. Za prvo uspešno državljansko pobudo, Right2Water, je bilo zbranih 1,68 milijona podpisov, mejni prag je bil presežen v 13 državah članicah – oboje daleč nad zakonsko predpisano spodnjo mejo. Skupno je do zdaj več kot 5 milijonov državljanov Evropske unije podpisalo več kot 20 različnih pobud.

S. J.

Delo na črno v Evropski uniji

NAJVEČ PRI POPRAVILIH IN PRENOVAH

Evropska komisija je objavila raziskavo Eurobarometer o delu na črno v državah članicah Evropske unije. Približno vsak deseti Evropejec (11 %) priznava, da je v preteklem letu kupil blago ali plačal storitve, povezane z delom na črno, 4 % pa jih priznava, da so prejeli neprijavljeno plačilo za svoje delo. Poleg tega je vsak trideseti (3 %) od svojega delodajalca plačilo delno prejel v gotovini, na roko. 60 % vprašanih jih kot glavni razlog za nakup neprijavljenega blaga ali storitev navaja nižje cene, 22 % pa usluge prijateljem. Polovica vprašanih med glavne razloge za delo na črno navaja obojestransko korist, sledijo težave pri iskanju redne zaposlitve, previsoki

davki in pomanjkanje drugih prihodkov. Evropejci za neprijavljeno blago ali storitve na leto povprečno zapravijo 200 evrov, povprečni letni zaslužek tistih, ki opravljajo delo na črno, pa znaša 300 evrov. Največ povpraševanja je po domačih popravilih in prenovah, popravilih avtomobilov, čiščenju na domu in hrani.

V primerjavi z letom 2007 se je ponudba dela na črno v nekaterih državah, na primer v Latviji, močno zmanjšala, v Španiji in Sloveniji pa se je nekoliko povečala. Povpraševanje po delu na črno se je izjemno povečalo v Grčiji, na Cipru, Malti in v Sloveniji.

Raziskava kaže, da je poslabšanje razmer na trgu dela od leta 2007 pov-

zročilo porast zasebne ponudbe dela na črno. Prav tako je zaznati večjo sprejemljivost plačevanja na roko.

Med ukrepi držav članic za boj proti delu na črno, ki so se izkazali za uspešne, velja izpostaviti neposredne davčne spodbude ali kupone za storitve, ukrepe za spodbujanje davčne morale ter ukrepe za lažje odkrivanje in strožje sankcije.

Delo na črno je opredeljeno kot vsaka plačana dejavnost, ki je po naravi zakonita, ni pa prijavljena državnim organom, pri čemer je treba upoštevati razlike v zakonski ureditvi posameznih držav članic.

S. J.

Okvirni sporazum med evropskimi socialnimi partnerji o nadlegovanju in nasilju na delovnem mestu

BOLJ ALI MANJ PREZRT

Med okvirne sporazume, ki so jih socialni partnerji v Sloveniji pri sklepanju panožnih kolektivnih pogodb v minulih letih bolj ali manj prezrli, sodi tudi »Okvirni sporazum o nadlegovanju in nasilju na delovnem mestu«, ki so ga leta 2007 sklenili Evropska konfederacija sindikatov (ETUC), Evropska zveza organizacij delodajalcev v zasebnem sektorju (BUSINESSEUROPE), Evropski center delodajalcev in podjetij, ki zagotavljajo javne storitve (CEEP) in Evropska zveza obrtnih ter malih in srednjih podjetij (UEAPME).

Že v uvodu okvirnega sporazuma socialni partnerji na evropski ravni opozarjajo, da je po direktivah Evropske unije in nacionalnih zakonodajah dolžnost delodajalcev, da delavce zaščitijo pred nadlegovanjem in nasiljem na delovnem mestu. Cilj okvirnega sporazuma pa je mnogo širši: izboljšati želi razumevanje in ozaveščenost delodajalcev, delavcev in njihovih predstavnikov o nadlegovanju in nasilju na delovnem mestu ter jim zagotoviti okvir za preprečevanje in reševanje problemov v zvezi s tem.

Po navedbah izredne profesorice dr. Darje Senčur Peček iz Pravne fakultete v Mariboru nadlegovanje in nasilje izhajata iz nespreejmljivega vedenja ene ali več oseb in se lahko pojavita v različnih, bolj ali manj prepoznavnih oblikah. Na izpostavljenost delavcev nadlegovanju in nasilju lahko vpliva tudi delovno okolje.

Po sporazumu gre za nadlegovanje, kadar se enega ali več delavcev ali vodstvenih delavcev v okoliščinah povezanih z delom, večkrat in načrtno zlorablja, zastrašuje in ponižuje. Za nasilje pa gre, kadar je eden ali več delavcev žrtev nasilja v okoliščinah povezanih z delom.

Nadlegovanje in nasilje lahko izvaja eden ali več vodstvenih delavcev ali delavcev z namenom ali ciljem žaljenja dostojanstva žrtve, vplivanjem na njeno zdravje in ustvarjanja sovražnega delovnega okolja. Nasilje in nadlegovanje lahko izvajajo vodstveni delavci, lahko pa tudi sodelavci, vendar pa to ne pome-

ni, da sporazum ne obravnava tudi nasilja in nadlegovanja žrtev s strani tretjih oseb. Ukrepi iz sporazuma se torej lahko uporabljajo tudi za reševanje problemov zunanjega nasilja.

Dr. Darja Senčur Peček: »Priporočam, da se v kolektivnih pogodbah izrecno določi obveznost delodajalca, da sprejme izjavo o ničelni toleranci do pojavov nadlegovanja in nasilja na delovnem mestu.«

Veliko pozornosti sporazum posveča ozaveščanju in ustreznemu usposabljanju vodstvenih delavcev in delavcev nasploh, da bi čim hitreje prepoznali pojave nadlegovanja in nasilja v zvezi z delom. Še več pozornosti pa sporazum posveča preventivnim ukrepom in postopkom za ukrepanje proti povzročiteljem in za zaščito žrtev, kadar do takšnih pojavov pride.

Kot poudarja Senčur Pečkova mora delodajalec z izjavo jasno poudariti, da ne dopušča nadlegovanja in nasilja in da ima ničelno toleranco do teh pojavov. Hkrati mora v izjavi opredeliti postopke, ki jih morajo uporabiti,

če do nasilja in nadlegovanja v zvezi z delom pride.

Postopek pri delodajalcu mora temeljiti na več načelih: zaščiti in zasebnosti vseh vpletenih; zaupnosti informacij; obravnave pritožb brez nepotrebne odlašanja; nepristranske in pravične obravnave vseh vpletenih strani; odločanja na podlagi preverjenih informacij in ne-dopuščanja lažnih obtožb. Proti lažnim prijaviteljem mora delodajalec takoj ukrepati. Za postopek je lahko koristno tudi, če delodajalec vključi vanj zunanjo pomoč.

Proti povzročitelju je treba vedno ukrepati, če delodajalec v postopku ugotovi, da je nadlegoval sodelavce ali nad njimi izvajal nasilje. Ukrepi so lahko disciplinski, delodajalec pa nasilnežu lahko odpove tudi pogodbo o zaposlitvi. Pomembno je tudi, da delodajalec pomaga žrtvi, zlasti na način, da ne pride več v stik z nasilnežem oziroma nadlegovalcem. Vse omenjene postopke morajo delodajalci po sporazumu voditi po posvetovanju s predstavniki delavcev.

Kot navaja Senčur Pečkova ureja slovenska delovna zakonodaja to področje tako z vidika dostojanstva delavca kot z vidika zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu. Predvsem o tem govori Zakon o delovnih razmerjih in Zakon o varnosti in zdravju pri delu. Zakon o delovnih razmerjih prepoveduje spolno in drugo nadlegovanje ter trpinčenje na delovnem mestu.

Analiza kolektivnih pogodb, ki jo je nedavno izvedel Inštitut za delo pri Pravni fakulteti v Ljubljani, je pokazala, da pri nas le pet kolektivnih pogodb vsebuje določbe v zvezi z nadlegovanjem in nasiljem na delovnem mestu (gre za kolektivne pogodbe za gostinstvo in turizem, za kovinsko industrijo, za dejavnost elektroindustrije, za dejavnost pridobivanja in predelavo nekovinskih rudnih in za dejavnost bančništva). Omenjene kolektivne pogodbe urejajo to področje v različnih poglavjih in z različnih vidikov.

Senčur Pečkova priporoča, da se v kolektivnih pogodbah izrecno določi obveznost delodajalca, da sprejme izjavo o ničelni toleranci do pojavov nadlegovanja in nasilja na delovnem mestu. Prav tako je v kolektivnih pogodbah nujno urediti postopek za reševanja nadlegovanja in nasilja na delovnem mestu. V kolektivne pogodbe velja zapisati tudi načela oziroma temeljne elemente, na katerih mora temeljiti postopek za ugotavljanje nasilja oziroma nadlegovanja na delovne mesto. V kolektivnih pogodbah velja urediti tudi način sodelovanja sindikatov in delavcev pri razreševanju problemov v zvezi z nasiljem in nadlegovanjem na delovnem mestu. Prav je, da je v kolektivnih pogodbah zapisana tudi obveznost usposabljanja na tem področju.

Povzeto po prispevku dr. Darje Senčur Peček (Vodnik po sporazumih evropskih socialnih partnerjev z vidika vsebin za kolektivna pogajanja, Lj., 2014).

Stopnja brezposelnosti v EU

BREZ IZBOLJŠANJA

Po podatkih evropskega statističnega urada Eurostata je stopnja brezposelnosti v območju evra februarja ostala enaka od oktobra 2013 in je znašala 11,9 %. V celotni EU je v februarja glede na januar rahlo upadla, in sicer z 10,7 % na 10,6 %. Na letni ravni se je stopnja brezposelnosti znižala, saj je bila februarja 2013 v območju evra 12-odstotna, v celotni EU pa 10,9-odstotna.

Po ocenah Eurostata je bilo februarja letos v EU 25,920 milijona brezposelnih oseb.

V Sloveniji je stopnja brezposelnosti februarja znašala 9,8 %, kar je isto kot mesec poprej. Med članicami Unije so bile najnižje stopnje brezposelnosti februarja 2014 zabeležene v Avstriji (4,8 %) in Nemčiji (5,1 %), najvišje pa v Grčiji (27,5 % decembra 2013) in Španiji (25,6 %).

S. J.

Povzel T. K.

Kulturni kotichek

Piše: Roman Končar

Veliko več kot pripadnost...

Že kar nekaj časa sem ne le trdno prepričan, temveč tudi zelo dobro vem (podkrepljena, tale smela trditev, z izkušnjami!), da je potrebno za doseg resnično dobrega, mogoče celo nadpovprečnega rezultata, nekaj malega več, kot zgolj goji profesionalizem.

To, da nekdo opravi svoje delo skladno s pričakovanimi strokovnimi standardi, to se mi slika kot nekaj skorajda samoumevnega. Da pa nekdo v svoje delo vnese še nekaj »dodane vrednosti« v smislu srčnosti, samoiniciativne inovativnosti, povečane skrbi za tisto, kar dela – to pa je dandanašnji že kar pregovorna redkost na slovenskem.

Človek, ki vse pravkar navedeno nosi v sebi, kot princip dela, je zagotovo Zvone Judež, montažer audio-vizualnih vsebin na naši nacionalni televizijski.

Prvič sva resno, delavno »skup trefla« pri mojem tv filmu »Zakleta bajta«. Zvone se je tako čudovito vživel v posneti material, da je bilo užitek sedeti ob njem v kletnih prostorih RTV Slovenija, kjer se nahajajo prostori za montažo slike in tona. Užitek je bilo spremljati delo nekoga, ki ne le natančno ve, kako se stvari strokovno střeže, temveč je sposoben h končni podobi tv izdelka pridodati svoje naravnost mojstrsko znanje montaže, torej tistih »usodnih« rezov slike (in tona), ki lahko končni produkt naredijo boljši, pestrejši, povednejši, bolj dinamičen in s tem tudi bolj zanimiv, se razume. Kaj vse je »ščaral« naš Zvonko s tistim, kar smo mi na terenu posneli. Že takrat sem slutil, da bova še sodelovala. In sva res. Ko sem se odločal o tem, kdo bo montiral moj naslednji tv film (ki na tv ekrane prihaja letos!), »Princ na belem konju«, nisem imel z izbiro montažerja prav nobenih problemov. Zvone Judež je bil logična in povsem naravna odločitev. In tudi naravnost fenomenalna odločitev. Tudi pri tem projektu je Zvone preselil samega sebe. V neki točki tudi z majhno pomočjo najinega skupnega prijatelja, direktorja fotografije Janeza Kališnika. Snemanje je bilo, tako, kot vsako, precej naporno. Denarja nikoli ni v izobilju in pri tem projektu so odgovorni rtv-jevci še prav posebej »pritiskali« na »ta šparovno stopalko«, tako, da sem bil v vlogi režiserja, človeka, torej, ki ima v rokah »škarje in platno« najrazličnejših zmanjševanj stroškov, prisiljen v marsikaj, kar bi sicer ne udeležil, pa sem tokrat pač moral. Drugače preprosto ni šlo. Spomnim se, kako sem med snemanjem samim naši Andreji, tajnici režije, zabičal, skoraj dobesedno, da moramo

nekje, enkrat pač, ko se bo pokazala možnost, oziroma »terminska luknja«, posneti pristanek letala, v katerem naj bi se – po filmsko, seveda – na rodna tla, po težki operaciji hrbtenice v tujini (Švica), vrnil eden glavnih protagonistov našega filma. Snemalni dnevi so tekli, mi smo garali kot norci, in vse skupaj, vsi skupaj, lepo pozabili. Pa je bilo snemanje končano in se je začelo delo v montaži in je vrli naš prijatelj Zvone Judež, malce zgrožen, opazil, da kader pristajanja letala pač – manjka. Niti malo panike ni zagnal. Niti malo! Nič! Zero! Nula! Nikomur ni črnil niti besedice. Meni, kot režiserju še najmanj! Lepo je poklical Janeza Kališnika, že prej omenjenega glavnega snemalca in direktorja fotografije pri našem projektu, mu v eni sami besedi povedal, kaj manjka in sta nekako dobila kamero in sta sedla v Zvonetov avto in sta šla na Brnik in sta eno popoldne snemala. Pristajanja letal. In Zvone ne bi bil Zvone, če ne bi vztrajal toliko časa, da je pristalo tudi letalo znamenite švicarske letalske družbe Swissair. Janez ga je rotill, da to pa res ni tako usodno odločilno pomembno, a zaman; Zvonko je vztrajal in vztrajal. In prepričal Janeza, da je, skupaj z njim, čakal. In sta tudi dočakala. Pristanek Swissair-ovega zračnega plovila. Šele takrat je bil Zvonko naš zadovoljen. Ker je želel posnetek prav tega aeroplana, švicarskega, če je naš filmski junak že bil na operaciji v Švici. Tak je, naš Zvonko. Umestil je posnetek (ki, mimogrede, filmsko traja le nekaj sekund, a ni zato nič manj smiseln, ne pomemben!) v film, in vse skupaj, torej celotna sekvenca, kamor je omenjeni kader umestil, je zadobila popolnoma drugo povednost, veliko bolj jasno in povedno. Zvonetova pregovorna natančnost, njegov profesionalni žar, njegova totalna pripadnost delu in ustvarjanju nečesa novega, zavedač se, da bo to, novo, morebiti pa lahko nekoč »tv filmska klasika«, vse navedeno ga žene k perfekcionizmu, ki ga danes preprosto ne srečaš več, ali pa vsaj silovito redko.

Zvone Judež je zagotovo tipičen primerek za današnje čase popolnoma ne-tipičnega tv ustvarjalca, ki se je pravil in zakonov in znanja »starih dobrih šol« naučil do meja možnega.

Pa ne le naučil; Zvonko naš krasni jih tudi vsakodnevno v prakso spravlja, vsa ta znanja in z neprecenljivimi delavnimi izkušnjami pridobljena vedenja.

Zato je ta mili, srčni človek tako dragocen (no, popolnoma drugo vprašanje pa je, koliko je v lastni, torej v matični tv hiši – cenjen!!!). Zame še prav posebej.

Spoštovanje, gospod Zvone Judež. In globok, iskren poklon za vse, kar znaš in zmoreš. To pa je, brez kakršnegakoli pretiravanja – ogromno.

In srčna hvala, ker si del mojih prizadevanj. Pa tudi zato, ker si moj prijatelj. Pisano z največjo možno začetnico.

IZRAČUN AKONTACIJE DOHODNINE OD DOHODKA IZ ZAPOSLOTITVE

DAVČNE OLAJŠAVE

1. Splošna olajšava

Višina skupne splošne olajšave je odvisna od višine skupnega dohodka v letu 2014:

Če znaša skupni bruto dohodek v evrih/mesečno		znaša splošna olajšava v evrih/mesečno
nad	do	
0,00	905,53	543,32
905,53	1.047,57	368,22
1.047,57		275,22

2. Osebnolajšave

v evrih/mesečno

invalidu s 100% telesno okvaro	1.471,57
olajšava za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje	234,92
posebna olajšava za rezidenta, ki se izobražuje in ima status dijaka ali študenta	206,42
za prvega otroka in za vsakega drugega vzdrževanega družinskega člana	203,08
za vzdrževanega otroka, ki potrebuje posebno nego	735,83

za drugega vzdrževanega otroka	220,77
za tretjega vzdrževanega otroka	368,21
za četrtega vzdrževanega otroka	515,65
za petega vzdrževanega otroka	663,09

• za vse nadaljnje vzdrževane otroke se olajšava glede na višino za predhodnega vzdrževanega otroka poveča za 147,44 evra

DOHODNINSKA LESTVICA

Akontacija dohodnine od dohodka iz zaposlitve, ki ga izplača glavni delodajalec, se za leto 2014 izračuna na podlagi Pravilnika o določitvi olajšav in lestvice za odmero dohodnine za leto 2014 (Uradni list RS, št. 108/2013):

Če znaša neto davčna osnova v evrih/mesečno		znaša dohodnina v evrih/mesečno	
nad	do		
0,00	668,44	16 %	
668,44	1.580,02	106,95 + 27 %	nad 668,44
1.580,02	5.908,93	353,08 + 41 %	nad 1.580,02
5.908,93		2.127,93 + 50 %	nad 5.908,93

SINDIKALNA LISTA - APRIL 2014

1. Dnevnice :

1.1. Dnevnice za drobno gospodarstvo

(od 01. 12. 2010 naprej):

- cela dnevnicca, nad 12 do vključno 24 ur 15,02 €
- polovična dnevnicca, nad 8 do 12 ur 7,51 €
- znižana dnevnicca, 6 do 8 ur 5,26 €

1.2. Dnevnice za obrt in podjetništvo

(od 01. 07. 2010 naprej):

- cela dnevnicca, nad 12 do vključno 24 ur 17,00 €
- polovična dnevnicca, nad 8 do 12 ur 8,50 €
- znižana dnevnicca, 6 do 8 ur 6,20 €

2. Kilometrina:

Za prevoz na službenem potovanju z lastnim prevoznim sredstvom znaša povračilo stroškov prevoza za vsak kilometer: 0,37 €

3. Nadomestilo za ločeno življenje:

- po KP za obrt in podjetništvo ter po KP med delavci in družbami drobnega gospodarstva 334,00 €

4. Prenočevanje:

Stroške prenočevanja dobi delavec povrnjene v višini zneska na predloženem računu.

5. Regres za prehrano (za dan prisotnosti na delu):

- po KP za obrt in podjetništvo (od 01. 01. 2012 naprej) 4,90 €
- po KP med delavci in družbami drobnega gospodarstva (od 01. 12. 2010 naprej) najmanj 3,56 €

6. Prevoz na delo in z dela:

- po KP za obrt in podjetništvo (od 01. 07. 2010 naprej): v višini 100% cene javnega prevoza
 Če ni možnosti javnega prevoza, znaša povračilo stroškov prevoza za vsak kilometer (od 01. 07. 2010 naprej): 0,18 €

- po KP med delavci in družbami drobnega gospodarstva (od 01. 12. 2010 naprej): v višini 65% cene javnega prevoza.

Če ni možnosti javnega prevoza, znaša povračilo stroškov prevoza za vsak kilometer (od 01. 12. 2010 naprej): 0,15 €

7. Nagrade dijakom in študentom na praktičnem usposabljanju:

letnik	dijak	študent
prvi	90,00 €	170,00 €
drugi	120,00 €	170,00 €
tretji in četrti	150,00 €	170,00 €

Nagrade ne izključujejo štipendij.

8. Jubilejne nagrade:

a) po KP za obrt in podjetništvo (od 01. 01. 2014 naprej):	član SOPS:	nečlan:
- za deset let delovne dobe pri zadnjem delodajalcu	626,27 €	469,70 €
- za dvajset let delovne dobe pri zadnjem delodajalcu	939,41 €	782,84 €
- za trideset let delovne dobe pri zadnjem delodajalcu	1.252,54 €	1.095,98 €

b) po KP med delavci in družbami drobnega gospodarstva:

- za deset let delovne dobe pri zadnjem delodajalcu	626,27 €
- za dvajset let delovne dobe pri zadnjem delodajalcu	939,41 €
- za trideset let delovne dobe pri zadnjem delodajalcu	1.252,54 €

9. Odpravnina ob upokojitvi:

- po KP za obrt in podjetništvo ter KP med delavci in družbami drobnega gospodarstva (oziroma v višini dveh povprečnih mesečnih plač delavca za pretekle tri mesece, če je to zanj ugodnejše) 3.131,36 €

10. Solidarnostna pomoč:

1.565,68 €

11. Regres za letni dopust:

- po KP za obrt in podjetništvo najmanj	797,04 €
- po KP med delavci in družbami drobnega gospodarstva najmanj največ	797,04 € 1.074,18 €

Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije je znašala povprečna mesečna plača na zaposleno osebo v podjetjih in drugih organizacijah v Sloveniji v januarju 2014 bruto **1.534,54 €** oziroma neto **1.005,75 €**, za obdobje XI. - I. pa bruto **1.565,68 €** oziroma neto **1.019,50 €**.

Sindikat obrti in podjetništva Slovenije
 Martin Muršič, generalni sekretar

PLAČE PO KOLEKTIVNI POGODBI ZA OBRT IN PODJETNIŠTVO

Skladno z 59. členom Kolektivne pogodbe za obrt in podjetništvo (Ur. l. RS št. 92/2013) znaša najnižja osnovna plača od **1. januarja 2014 naprej**:

I. tarifni razred	586,92 €
II. tarifni razred	610,17 €
III. tarifni razred	641,64 €
IV. tarifni razred	656,37 €
V. tarifni razred	695,97 €
VI. tarifni razred	797,83 €
VII. tarifni razred	933,63 €
VIII. tarifni razred	1.046,79 €

* Ker je povprečna letna inflacija v obdobju januar–december 2013 v primerjavi z obdobjem januar–december 2012 preseгла 0,5%, so se najnižje osnovne plače po tej kolektivni pogodbi in osnovne plače delavcev za leto 2013, za mesec januar 2014 in naprej povečale za dejansko povprečno letno inflacijo, za 1,8% (vir: SURS).

PLAČE PO KOLEKTIVNI POGODBI MED DELAVCI IN DRUŽBAMI DROBNEGA GOSPODARSTVA

Skladno s Tarifno prilogo Kolektivne pogodbe med delavci in družbami

drobnega gospodarstva (Ur. list RS, št. 94/2010) znaša izhodiščna plača od **1. februarja 2014 naprej** najmanj:

I. tarifni razred	556,27 €
II. tarifni razred	634,15 €
III. tarifni razred	712,00 €
IV. tarifni razred	801,01 €
V. tarifni razred	895,57 €
VI. tarifni razred	1.068,02 €
VII. tarifni razred	1.212,65 €
VIII. tarifni razred	1.446,27 €
IX. tarifni razred	1.735,53 €

*Najnižje osnovne plače po tej KP se v mesecu februarju tekočega koledarskega leta povečajo v višini povprečne letne stopnje rasti cen življenjskih potrebščin preteklega leta glede na predpreteklo leto v RS, v skladu z objavo Statističnega urada RS (SURS).

V obih razpredelnicah navedenim zneskom je treba prišteti dodatek na skupno delovno dobo (0,5 odstotka za vsako leto delovne dobe), in morebitne dodatke zaradi naporov in težkih pogojev dela.

MINIMALNA PLAČA: Minimalna plača za zaposlenega, ki dela polni delovni čas, je od **1. januarja 2014 naprej** določena v višini bruto **789,15 €**.

ZAJAMČENA PLAČA: Po sklepu Vlade republike Slovenije znaša zajamčena plača od **1. avgusta 2006 naprej** bruto **237,73 €**.

SOPS Sindikat obrti in podjetništva Slovenije

Glavni odbor, Malgajeva 5, 1000 Ljubljana,
tel.: 08/205 26 83, faks: 08/205 26 84, e-naslov: sops@siol.net

**DEL DOHODNINE NAMENITE
SINDIKATU!**

Vsak davčni zavezanec, ki plača dohodnino, lahko delček te dohodnine (do 0,5 odstotka) nameni namesto v državno blagajno za financiranje različnih humanitarnih, kulturnih in drugih splošno koristnih društev, organizacij in sindikatov. Za to mora samo izpolniti poseben obrazec »**Zahteva za namenitev dohodnine za donacijo**« in ga poslati na naslov **Davčna uprava RS, p. p. 107, Davčna ulica 1, 1001 Ljubljana**, ali na svojo davčno izpostavo.

DONACIJA VAS NIČ NE STANE!

Vsi, ki se boste odločili nameniti del dohodnine Sindikatu obrti in podjetništva Slovenije, nam sporočite vaš naslov na tel. št.: **08/205 26 83** ali na e-naslov: **sops@siol.net** in poslali vam bomo že izpolnjen obrazec, ki ga morate le še podpisati in poslati na omenjeni naslov davčne uprave.

V sindikatu bomo ta sredstva namenili za solidarnostne pomoči delavcem, ki živijo v težkih socialnih razmerah ali pa so utrpeli posledice elementarne nesreče.

Za vašo donacijo se vam v imenu delavcev že vnaprej zahvaljujemo!

OBVESTILO**MIRNO REŠEVANJE SPOROV
V OBRTI IN PODJETNIŠTVU**

Delodajalce, ki opravljajo obrtno dejavnost in obrti podobne dejavnosti in druge delodajalce, ki so člani Združenja delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije – GIZ, ter pri njih zaposlene delavce vabimo, da se v primeru medsebojnih individualnih in kolektivnih sporov, preden izbere te drago, dolgotrajno in negotovo rešitev na sodišču, poslužite mirnega reševanja sporov s posredovanjem ali arbitražo, ki vam ga zagotavljata:

Sindikat obrti in podjetništva Slovenije

in

**Združenje delodajalcev obrti in
podjetnikov Slovenije – GIZ.**

Za podrobnejše informacije se obrnite na:

SOPS Sindikat obrti in podjetništva Slovenije

Glavni odbor, Malgajeva 5, 1000 Ljubljana, tel.: 08/205 26 83,
faks: 08/205 26 84
e-naslov: sops@siol.net

SOPS Sindikat obrti in podjetništva Slovenije

Glavni odbor, Malgajeva 5, 1000 Ljubljana,
tel.: 08/205 26 83, faks: 08/205 26 84, e-naslov: sops@siol.net

**DELAVCI V OBRTI IN PODJETNIŠTVU
POSTANITE ČLANI SINDIKATA!**

Sindikat obrti in podjetništva Slovenije - SOPS je edina interesna organizacija delavcev v obrti in podjetništvu, ki je podpisnik obeh kolektivnih pogodb (Kolektivne pogodbe za obrt in podjetništvo in Kolektivne pogodbe za drobno gospodarstvo), ki urejajo vaše plače in nadomestila: regres za dopust, regres za malico, povračila stroškov prevoza na delo in iz dela, višino dnevnic, kilometrino, terenski dodatek, solidarnostne pomoči, jubilejne nagrade itd. ter ostale pravice iz dela, vključno z dopustom.

**Da boste lahko vplivali na svoj materialni in socialni položaj,
vas vabimo, da se nam pridružite!**

Člani sindikata imajo zagotovljeno brezplačno pravno pomoč pri uveljavljanju njihovih pravic iz delovnega razmerja in mirno reševanje sporov iz delovnega razmerja ali iz statusa samozaposlenosti, s pomočjo mediacije ali arbitraže.

SKUPAJ BOMO MOČNEJŠI!

Za podrobnejše informacije o včlanitvi v Sindikat obrti in podjetništva in njegovem delovanju se obrnite na območno organizacijo sindikata, ki vam je najbližja:

Osrednjeslovenska območna organizacija

Parmova ulica 51, 1000 Ljubljana
Tel.: 01/ 300 01 00
Faks: 01/ 300 01 07
E-naslov: obm.lj@zsss-sindikati.si

Območna organizacija Savinjska

Gledališka 2, 3000 Celje
Tel.: 03/ 425 57 00
Faks: 03/ 425 57 15
E-naslov: mojca.stropnik@sindikati-zsss.si

Šaleško-savinjski sindikati

Prešernova cesta 1, 3320 Velenje
Tel.: 03/ 898-27-50, 03 / 898-27-51
Faks: 03/ 898-27-61, GSM: 041/ 738-141
E-naslov: salesko.savinjski.sindikati@gmail.com

Območna organizacija Gorenjska

Poštna ulica 4, 4000 Kranj
Tel.: 04/ 201 78 50
Faks: 04/ 201 78 55
E-naslov: danica.mohoric@sindikati-zsss.si

Območna organizacija Pomurje

Kardoševa 2, 9000 Murska Sobota
Tel.: 02/ 522 37 40
Faks: 02/ 522 37 45
E-naslov: joze.turkl@sindikati-zsss.si

Območna organizacija Spodnje Podravje

Čučkova ulica 1, 2250 Ptuj
Tel.: 02/ 771 67 11
Faks: 02/ 771 67 15
E-naslov: zvonka.kolednik@sindikati-zsss.si

**Območna organizacija Primorska in
Notranjska**

Partizanska 15, 6210 Sežana
Tel.: 05/ 730 23 50
Faks: 05/ 734 41 99
E-naslov: bojan.kramar@sindikati-zsss.si

Območna organizacija Podravje in Koroška

Neratova ulica 4, 2000 Maribor
Tel.: 02/ 234 83 02
Faks: 02/ 234 83 13
E-naslov: breda.crnec@sindikati-zsss.si

**Območna organizacija Dolenjska,
Bela krajina in Posavje**

Cvelbarjeva 3, 8000 Novo mesto
Tel.: 07/ 337 58 10
Faks: 07/ 337 58 21
E-naslov: oodbkp@sindikati-zsss.si

DELAVNICA V MARIBORU – PROJEKT PRO ZA STO

